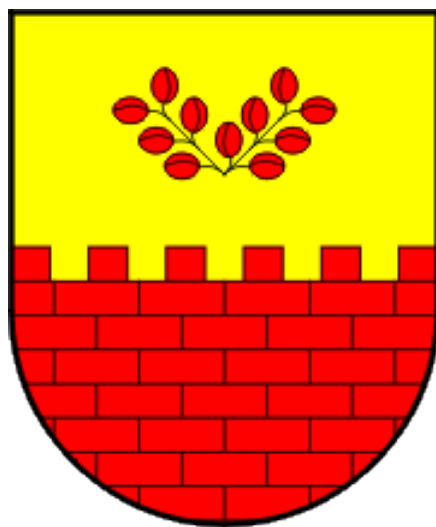

ANALIZA STANJA OBČINA MIREN KOSTANJEVICA

MIREN KRAS

**ANALIZA STANJA TEMELJI NA PODATKIH IZ
OKOLJSKEGA POROČILA ZA OBČINSKI PROSTORSKI
NAČRT OBČINE MIREN - KOSTANJEVICA
LOCUS prostorske informacijske rešitve d.o.o. 11/323**

KAZALO

Uvod	Error! Bookmark not defined.
Povezana merila	Error! Bookmark not defined.
Obseg	Error! Bookmark not defined.
Navodila za uporabo	Error! Bookmark not defined.
1. del: Vplivi turizma na vire v destinaciji	Error! Bookmark not defined.
1.1 Narava in okolje	Error! Bookmark not defined.
1.1.1 Zavarovana območja in biotska raznovrstnost	Error! Bookmark not defined.
1.1.2 Hidrologija in geologija	Error! Bookmark not defined.
1.1.3 Pokrajina in razgledi	Error! Bookmark not defined.
1.1.4 Hrup in osvetlitev	Error! Bookmark not defined.
1.1.5 Kakovost zraka in promet	Error! Bookmark not defined.
1.2 Kultura	Error! Bookmark not defined.
1.3 Socialno-ekonomski in sociokulturni viri	Error! Bookmark not defined.
1.3.1 Lokalno prebivalstvo	Error! Bookmark not defined.
1.3.2 Zasebni sektor in lokalno gospodarstvo	Error! Bookmark not defined.
1.3.3 Javni sektor	Error! Bookmark not defined.
2. del: Razvoj, ki vpliva na turizem destinacije	Error! Bookmark not defined.
2.1 Okoljska tveganja	Error! Bookmark not defined.
2.2 Nevarnost naravnih nesreč	Error! Bookmark not defined.
2.3 Podnebne spremembe	Error! Bookmark not defined.
2.4 Tveganja za zdravje in varnost	Error! Bookmark not defined.
2.5 Prostorski razvoj	Error! Bookmark not defined.

UVOD

Občina Miren-Kostanjevica upošteva pri pripravi svojih aktov - prostorskih, okoljskih in drugih aktov, ki urejajo predvsem varstvo naravne in kulturne dediščine ter varstvo vodnih in drugih virov

NASLEDNJO ZAKONODAJO

- Zakon o varstvu okolja (Ur. l. RS, št. 41/04, 39/06 - UPB, 70/08, 108/09)
- Zakon o prostorskem načrtovanju (Ur. l. RS, št. 33/07)
- Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja – UPB (Ur.l. RS št. 83/03, 93/05)
- Zakon o graditvi objektov (Ur. l. RS, št. 102/04, 14/05, 111/05, 126/07, 108/09)
- Uredba o vrstah posegov v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Ur.l. RS 78/06, 72/07, 32/09)
- Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05)
- Pravilnik o vrstah zahtevnih, manj zahtevnih in enostavnih objektov, o pogojih za gradnjo enostavnih objektov brez gradbenega dovoljenja in o vrstah del, ki so v zvezi z objekti in pripadajočimi zemljišči (Ur. l. RS, št. 114/03, 130/04, 100/05, 37/08)
- Pravilnik o projektni in tehnični dokumentaciji (Ur.l. RS št. 66/04, 54/05, 55/08)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravice v okoljskih zadevah (Aarhuška konvencija), (Ur.l. RS Mednarodne pogodbe, št. 17/04)
- Direktiva 2001/42/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 27.6.2001, o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje
- Uredba o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje (Ur. l. RS, št. 9/09)

IN STROKOVNE PODLAGE

- Analiza stanja in teženj v prostoru in analiza razvojnih možnosti za območje občine Miren - Kostanjevica, Locus d. o. o., september 2008
- Krajine primorske regije, Regionalna razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji, Marušič I., MOP, 1998
- Pregled stanja biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti v Sloveniji, MOP – ARSO, 2001
- Okoljsko poročilo za regionalni prostorski načrt za čistilno napravo ob Vrtojbi – osnutek, Aquarius d.o.o. Ljubljana, julij 2009.
- Poročilo o hidroloških raziskavah na območju kvartarnega prodnega zasipa Vrtojbenko – Mirenskega polja, Geološki zavod Slovenije, 2. 8. 1984

Občina ima sprejet STRATEŠKI DEL OPN s katerim so v občini določeni CILJI prostorskega razvoja občine upoštevajoč varovanje dediščine in okolje in sicer:

Uravnotežen razvoj urbanega sistema

- Spodbujanje razvoja naselij v skladu z njihovo funkcijo v omrežju naselij.
- Izboljšanje dostopnosti družbene javne infrastrukture ter oskrbnih in servisnih dejavnosti.

Povečanje konkurenčnosti občine v slovenskem in čezmejnem prostoru

- Zagotavljanje prostorskih možnosti za razvoj gospodarskih in poslovnih con, za razvoj storitvenih dejavnosti, za razvoj športa in rekreacije, za razvoj turizma, izobraževalnih ter kulturnih ustanov.
- Zagotavljanje prostorskih možnosti za razvoj konkurenčnega kmetijstva ter dopolnilnih dejavnosti na kmetijah.
- Zagotavljanje zadostnih količin stanovanj znotraj naselij.

Racionalna raba prostora in naravnih virov

- Spodbujanje gradnje v naseljih ter zgoščevanje in prenove stavbnega fonda.
- Prestrukturiranje degradiranih urbanih površin ter opuščenih in komunalno ne opremljenih proizvodnih območij.
- Odpiranje novih zaposlitvenih možnosti blizu delovne sile.

Razvoj za bivanje in delo privlačnih naselij

- Zagotavljanje kvalitete bivanja v naseljih z ustrežno infrastrukturno opremljenostjo, z dostopnostjo do družbene javne infrastrukture, storitvenih dejavnosti in delovnih mest.
- Zagotavljanje urejenosti naselij z urbano opremo, z zelenimi površinami in ureditvami osrednjih delov naselij (centrov).
- Zagotavljanje vključevanja kulturne dediščine v urejanje in prenovu naselij ter ohranjanje njihovih arhitekturnih kvalit.

Ohranjanje naravnih in kulturnih kakovosti

- Zagotavljanje ustreznega vključevanja naravnih in kulturnih kakovosti v gospodarjenje z naravnimi viri in prostorom.
- Zagotavljanje primernosti umestitve in oblikovanja novogradenj oziroma novih delov naselij.
- Zagotavljanje varstva naravnih vrednot in ohranjanja biotske raznovrstnosti.
- Zagotavljanje ohranjanja raznolikosti kulturnih krajin v občini.

Skrb za varstvo okolja

- Zagotavljanje komunalne opremljenosti obstoječih in novih stavbnih zemljišč.
- Zagotavljanje ustreznega razvoja na območjih varstva pitne vode.
- Zagotavljanje pogojev in spodbujanje uporabe javnih prevoznih sredstev.
- Spodbujanje energetske varčne gradnje.
- Spodbujanje razvoja ekološkega kmetovanja.
- Spodbujanje uporabe obnovljivih virov energije.
- Energetska sanacija javnih stavb

S prostorskimi omejitvami usklajen prostorski razvoj

- Usmerjanje prostorskega razvoja izven območij, ki jih ogrožajo naravne ali druge nesreče.
- Izboljšanje zaščite zaradi naravnih ali drugih nesreč ogroženih območij.

Razvoj TURIZMA v destinaciji MIREN KRAS je nova strateška usmeritev občine , ki se je pričela načrtno izvajati v letu 2018 in sicer s sprejemom temeljnega dokumenta za razvoj občine - Vizija in strategija razvoja Občine Miren - Kostanjevica 2017–2025 https://www.miren-kostanjevica.si/wp-content/uploads/2017/07/Strategija_razvoja_OMK_2017_2025_sprejeta_210617.pdf

V strateškem dokumentu **Vizija in strategija razvoja Občine Miren - Kostanjevica 2017–2025** je občina opredelila 4 temeljne stebre razvoja, med katerimi je tudi trajnostni turizem.

Strategiji je sledila izdelava **Akcijskega načrta za razvoj in organiziranost turizma v Občini Miren-Kostanjevica za obdobje 2017 -2015** https://www.miren-kostanjevica.si/wp-content/uploads/2018/07/AKCIJSKI_NACRT_turizem_OMK_oblikovano_lektorirano_210617.pdf

V mesecu februarju 2018 je občina ustanovila **Javni zavod za turizem Občine Miren-Kostanjevica**, ki je prevzel destinacijski management in s tem skrb za izvajanje strateških usmeritev na področju razvoja turizma. <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2018-01-0735/odlok-o-ustanovitvi-javnega-zavoda-za-turizem-obcine-miren---kostanjevica>

S ciljem vzpostaviti celovit, načrtovan in nadzorovan sistem trajnostnega razvoja na vseh področjih delovanja je Občina v začetku leta 2018 vstopila tudi v **Zeleno shemo slovenskega turizma** in 22.5.2018 podpisala **Zeleno politiko**.

Občina Miren-Kostanjevica namenja velik poudarek aktivnostim za upravljanje turističnega obiska, kot enemu od temeljnih ukrepov za varovanje bogate dediščine v občini. Občina si želi za potrebe trajnostnega turizma ponuditi nove dediščinske produkte zavedajoč se, da gre za občutljivo in ranljivo dediščino in da je prav zato potrebno obisk prebivalcev in obiskovalcev upravljati. Aktivnosti upravljanja so zasnovane na naslednjih izhodiščih :

- Merjenju obiska destinacije in ločeno Pomnika miru
 - Spremljanje podatkov o obisku in nočitvah v destinaciji
 - Spremljanje strukture gostov po emitivnih trgih
 - Spremljanje rezultatov o obisku največje znamenitosti - Pomnika miru (sezonskost, struktura)
 - Spremljanje rezultatov o prodaji v Cerjanki
- Obdobnih anketiranjih prebivalcev, gostov in ponudnikov/ modul spremljanja zadovoljstva obiskovalcev bo dodan tudi na novo spletno stran
- Spremljanju okoljskih in družbenih indikatorjev v javno dostopnih rezultatih raziskav kompetentnih institucij.

Rezultati se tekoče spremljajo in najmanj 1x letno predstavijo deležnikom in javnosti ter so izhodišče za načrtovanje in izvajanje ukrepov za izpolnjevanje strategije trajnostnega razvoja občine in destinacije s poudarkom na : varovanju okolja, ohranjanju in vrednotenju naravne, kulturne ter zgodovinske zapuščine, dolgoročnemu gospodarjenju z viri ter energetske učinkovitosti ter pravični porazdelitvi, ki bo zagotavljala dolgoročno dobrobit prebivalcev in obiskovalcev.

Destinacija na ta način razvija trajnostni turizem kot integralno panogo, ki združuje ljudi in ustvarja zgodbe.

1. DEL: VPLIVI TURIZMA NA VIRE V DESTINACIJI

1.1. NARAVA IN OKOLJE

1.1.1. ZAVAROVANA OBMOČJA IN BIOTSKA RAZNOVRSTNOST

V PRILOGI 1

Posebni projekti v občini, ki dajejo poudarke trajnostnemu razvoju ob reki Vipavi, zeleni infrastrukturi in viziji za Vipavo - tudi za potrebe razvoja trajnostnega turizma so objavljeni : <https://www.miren-kostanjevica.si/obcina/projekti/revitalizacija-reke-vipave/>

[Predstavitveni zbornik projekta Načrtovanje in pilotni ukrepi zelene infrastrukture NAZAJ K NARAVI, NAPREJ K VIPAVI](#)

[Vizija za Vipavo – Strokovne zasnove ureditve vodnega in obvodnega prostora ob Vipavi](#)
[Brošura TRAJNOSTNI RAZVOJ OB REKI VIPAVI V OBČINI MIREN-KOSTANJEVICA \(Rezultati študentskih projektnih nalog\)](#)

in na

<https://www.miren-kostanjevica.si/obcina/projekti/nazaj-k-naravi-z-novimi-pristopi-nnnp/>
[Nazaj k naravi z novimi pristopi – NNNP](#)

ZAVAROVANA OBMOČJA IN BIOTSKA RAZNOVRSTNOST - VPLIVI TURIZMA

Pozitivni in negativni vplivi turizma na naravo:

Pozitivni:

- zavarovana območja namenjena turizmu se upravlja s posebno skrbnostjo
- prispevki od turističnih dejavnosti na Vipavi bodo v skladu s strateškimi dokumenti namenjeni ohranjanju te pomembne naravne vrednote
- promocija območij prispeva tudi k osveščanju o pomenu le teh za človeka/okolje
- sobivanje turizma in obiskovalcev prinaša tudi višje stopnje zaščite
- razvoj turizma prinaša strateške določitve kje se območje odpira obiskovalcem in kje ne, kar pomeni, da se glede na to tudi sprejemajo akcijski načrti
- pestra biotska raznovrstnost v rekah in njihovi okolici - za ljubitelje narave, sproščujočih sprehodov
- rezervat ob in v reki Vipavi za obiskovalce in opazovalce ptic in drugih živali izjemen turistični produkt
- predvsem poti od reki Vipavi predstavljajo pomemben turistični produkt - kot sprehajalne in kolesarske poti

- reke oz. vodotoki na območju so naravne vrednote, ki se z razvojem turizma še bolje ščitijo, sprejemajo se ukrepi za ohranjanje, opazovanje rastlinstva in živali
- prispevek lokalnega prebivalstva k spoštovanju narave;
- Negativni:** glede na to, da obiskovalcev ni veliko, so vsi spodnji učinki v veliki meri hipotetični - nanje dajemo pozornost in jih pri razvoju turizma upoštevamo, da ne bi prišlo do negativnih posledic
- hrup in vznemirjanje živali
- nelegalno pobiranje zaščitene in ogrožene rastlinskih vrst
- onesnaževanje območij
- promocija lahko povzroči nenadzorovane obiske, v katerih pride do razne škode
- na nenadzorovanih delih se še vedno pojavljajo manjša onesnaženja (plastika)
- turizem nima negativnega vpliva na reke, izjemoma prihaja do manjših onesnaženj

1.1.2. HIDROLOGIJA IN GEOLOGIJA

A. HIDROLOGIJA

Občina Miren - Kostanjevica pri ureditvi varstva voda v OPN in drugih aktih upošteva naslednje predpise:

- Zakon o vodah (Ur. l. RS, št. 67/02, 57/08),
- Uredba o kemijskem stanju površinskih voda (Ur.l. RS št. 11/02, 14/09)
- Uredba o kakovosti površinskih voda za življenje sladkovodnih vrst rib (Ur. l. RS št. 46/02)
- Uredba o kakovosti podzemne vode (Ur.l. RS št. 11/02, 100/05)
- Uredba o emisiji snovi pri odvajanju padavinske vode z javnih cest (Ur. l. RS št. 47/05)
- Uredba o emisiji snovi pri odvajanju odpadnih vod iz postaj za preskrbo motornih vozil z gorivi, objektov za vzdrževanje in popravila motornih vozil ter pralnic za motorna vozila (Ur. l. RS, št. 10/99, 40/04)
- Uredba o emisiji snovi pri odvajanju odpadnih vod iz malih komunalnih čistilnih naprav (Uradni list RS, št. 103/02, 98/07)
- Uredba o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih vod v vode in javno kanalizacijo (Ur. l. RS, št. 47/05, 45/07, 79/09)
- Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu odpadnih vod ter o pogojih za njegovo izvajanje (Ur. l. RS, št. 35/96, 29/00, 106/01, 74/07)
- Pravilnik o pitni vodi (Ur. l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09)
- Pravilnik o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode in padavinske vode (Ur. l. RS št. 105/02, 50/04, 109/07)
- Pravilnik o monitoringu onesnaženosti podzemnih voda z nevarnimi snovmi (Ur.l. RS št. 5/00, 49/06)
- Pravilnik o monitoringu kemijskega stanja površinskih voda (Ur.l. RS 42/02, 10/09)
- Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Ur.l. RS št. 64/04, 5/06)
- Pravilnik o imisijskem monitoringu podzemne vode (Ur.l. RS št. 42/02, 31/09)
- Okvirna direktiva Evropske Unije o vodah št. 2000/60/EC - Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2000 establishing a framework for Community action in the field of water policy – Vodna direktiva.
- Pravilnik o oskrbi s pitno vodo (Ur.L.RS, 35/06, 41/08)
- Pravilnik o metodologiji za določevanje območij, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja ter načinu razvrščanja zemljišč v razrede ogroženosti (Ur. l. RS 60/2007)
- Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Ur. l. RS, št. 89/2008)

- Pravilnik o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča tekočih voda (Ur. l. RS, št.129/06)
- Odlok o varstvenih pasovih vodnih virov pri Brestovici pri Komnu (Uradno glasilo občin Ajdovščina, Nova Gorica in Tolmin, št. 14/83)
- Pravilnik o izvajanju odloka o varstvenih pasovih vodnih virov pri Brestovici pri Komnu (Uradno glasilo občin Ajdovščina, Nova Gorica in Tolmin, št. 5/84).

UVOD

Občina Miren - Kostanjevica je pr(a)vi varuh svojih voda in narave
 EKOLOGIJA / TURIZEM / GOSPODARSTVO / KMETIJSTVO / RIBOLOV / ŠPORT / REKREACIJA /
 KULTURNA DEDIŠČINA / OKOLJE in PROSTOR / KOMUNALA / VARNOST / ZDRAVJE /
 NATURA 2000

Občina je v svoji turistični strategiji posebej - kot eno od ključnih področij razvoja izpostavila Skrb za čiste vode in biotsko raznovrstnost vodnih ekosistemov ter vsem dostopne pitne vire. Temu področju - kot je tudi iz nadaljevanja oglavja razvidno, občina posveča izredno veliko pozornost, največje število aktivnosti in projektov - splošno gledano, se v občini izvaja prav v povezavi z vodami oz. posebej reko Vipavo in njenim porečjem.

Predstavitveni zbornik projekta Načrtovanje in pilotni ukrepi zelene infrastrukture NAZAJ K NARAVI, NAPREJ K VIPAVI

Vizija za Vipavo – Strokovne zasnove ureditve vodnega in obvodnega prostora ob Vipavi
Brošura TRAJNOSTNI RAZVOJ OB REKI VIPAVI V OBČINI MIREN-KOSTANJEVICA (Rezultati študentskih projektnih nalog)

Na podlagi ugotovitev javnomnenjske raziskave med občani ter treh posebej usmerjenih tematskih delavnic smo prišli do zaključka, da je skrb za čiste vode, zlasti reko Vipavo, primarna naloga tako občine kot občanov. Dodatno je na tem področju narejena tudi študija študentov geografije na Filozofski fakulteti Ljubljana na temo trajnostnega razvoja ob reki Vipavi, ki ponuja vrsto zanimivih rešitev za revitalizacijo rečnega področja – od protipoplavne zaščite, namakanja do tematske turistične ponudbe. V Občini Miren - Kostanjevica je močno zasidrana tudi tradicija vaških vodnjakov, ki imajo več kot 150-letno zgodovino samooskrbe vaščanov s pitno vodo, kar dokazuje, da znamo še danes občani močno ceniti dostopnost in kakovost pitne vode.

V naslednjih letih bomo kot občina, ki sledi nacionalnim prioritetam, povezanim s čisto pitno vodo, čistimi rekami in na sploh z ekologijo, naredili pomemben korak naprej v smeri urejanja reke Vipave in drugih vodotokov. Zavedamo se, da je to v prvi vrsti potrebno z vidika urejanja protipoplavne zaščite in danih zavez k skrbi za čisto okolje in izboljšanje kakovosti površinskih voda. Meandri reke Vipave predstavljajo pravo bogastvo potencialov za razvoj turizma, ribištva in rekreacije.

Lenobni tek reke Vipave pa bi lahko bolje izkoristili tudi v kmetijstvu. Zaradi vse večje oporečnosti kraških izvirov, ki so večinoma zajeti za vodooskrbo, in onesnaženosti podtalnice ter drugih vodnih virov bomo pripravili program ozaveščanja in spremljanja kakovosti in čistosti voda v naši občini.

CILJI IN UKREPI

Čisto bivalno okolje in neokrnjena narava predstavljata pomembni vrednoti za prebivalce Občine Miren - Kostanjevica. Ni naključje, da je prav skrbi za vodne vire ter pitno vodo občina namenila posebno strateško pozornost. Je tudi prvakinja med slovenskimi občinami v kategoriji malih občin, ko gre za izvajanje in spoštovanje zavez, ki ji jih nalaga Lokalni energetski koncept. Da bi dosegli višjo kakovost bivanja v občini, moramo krepiti aktivnosti zlasti na področjih varovanja vodnih virov, varovanja naravne dediščine, trajnostne mobilnosti, energetske učinkovitosti ter zaščite pred naravnimi nesrečami. Pri razvojnem načrtovanju si želimo upoštevati tudi strokovne zasnove ureditve vodnega in obvodnega prostora ob reki Vipavi na območju občine Miren - Kostanjevica, ki so jih

predlagali v svoji študiji predstavniki Alumnii kluba geografov Univerze v Ljubljani, Komisije za hidrogeografijo in Zveze geografov Slovenije.

Cilji in ukrepi

Cilj 1: Revitalizacija reke Vipave v luči varovanja okolja, ureditve zelene infrastrukture ter poplavne varnosti

Cilj 2: Ureditev podrobnega načrta protipoplavne zaščite porečij Vipave po posameznih fazah

Cilj 3: Ureditev primerne večnamenske turistične infrastrukture ob reki Vipavi

Cilj 4: Izboljšanje kakovosti pitnih vodnih virov

Cilj 5: Priprava in širša implementacija poučnih vsebin ozaveščanja o kakovosti in čistosti vod ter drugih vodnih virov

Cilj 6: V sodelovanju z drugimi občinami znotraj Goriške regije povezati družbeno odgovorne projekte, ki bodo spodbujali skrb za čiste vode ter dostopnost pitnih virov

Cilj 7: Obnova zgodovinskih, kulturnih in naravnih spomenikov posebnega pomena, ki so tematsko povezani z vodo

Cilj 8: Razviti motivacijska orodja, ki bodo posledično spremenila tudi navade občanov v smeri trajnostnega ravnanja v gospodinjstvih

Cilj 9: Trajno ohranjanje biotske raznovrstnosti in spodbujanje zelene odgovornosti

Za varovanje voda so potrebne tudi aktivnosti glede urejanja kanalizacije in odpadnih voda. v občini Miren Kostanjevica so objekti in naprave javne kanalizacije lokalna gospodarska javna infrastruktura v lasti posamezne občine. Upravljavca obvezne javne službe odvajanja in čiščenja je Vodovodi in kanalizacija, d.o.o. Nova Gorica. Na osnovi Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne in padavinske odpadne vode (Ur.l. RS, št. 88/11, 8/12, 108/13) obsega javna služba naslednje naloge: - odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, ki se odvaja v javno kanalizacijo, - prevzem komunalne odpadne vode in blata iz obstoječih greznic ter MKČN in njegovo obdelavo najmanj enkrat na tri leta, - redno praznjenje nepretočnih greznic in odvoz ter obdelavo njihove vsebine v komunalni čistilni napravi (KČN), -zagotavljanje izvedbe prvih meritev in obratovalnega monitoringa oziroma izdelavo ocene obratovanja za MKČN.

Pristojne institucije opozarjajo prebivalce in obiskovalce ter druge deležnike na pomembnost urejenosti odvajanja in čiščenja odpadnih vod. Kljub temu menimo, da je to dolgotrajen proces, zato bo potrebno še kar nekaj časa in truda, da bodo ljudje zaznali in razumeli pomembnost ustreznega reševanja problema komunalnih odpadnih voda. Odgovorno ravnanje s komunalnimi odpadnimi vodami ni le zakonska obveza, ampak tudi ena prednostnih nalog za varstvo vodnih virov.

Investitorji morajo na območjih, kjer ni javne kanalizacije pri novogradnjah in rekonstrukcijah stavb obvezno vgraditi male komunalne čistilne naprave do 50 PE (MKČN). Po izgradnji javne kanalizacije na območju, pa morajo investitorji stavbe v roku 6. mesecev obvezno priključiti nanjo. Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne in padavinske odpadne vode spodbuja gradnjo javne kanalizacije na celotnem območju našega delovanja. Komunalne odpadne vode se tako čistijo na večjih čistilnih napravah. Občina je v letu 2018 prvič objavila Javni razpis za sofinanciranje nakupa in vgradnje malih čistilnih naprav v Občini Miren-Kostanjevica v skupni višini 30.000 €.

V Občinskem glasilu destinacija stalno ozavešča prebivalstvo o pravilnem ravnanju s komunalnimi vodami.

V priponki - foto ter opis čistilne naprave v Vrtojbi – link <https://www.vik-ng.si/nase-dejavnosti/centralna-cistilna-naprava-nova-gorica> , <https://www.miren-kostanjevica.si/obcina/projekti/cistilna-naprava-ob-vrtojbi-in-kanalizacijsko-omrezje-miren-orehovlje/>

Glede na z OPN predviden razvoj občine in trende v dosedanjem razvoju lahko pričakujemo v prihodnjih nekaj letih v občini povečane potrebe po prostoru, pitni in tehnološki vodi ter energiji. Potrebe po pitni in tehnološki vodi bodo zaradi razvoja občine povečane. Vodovodna mreža je v občini dobro razvita, vendar stara in dotrajana. Vodovodno omrežje je v občini v glavnem pod-

dimenzionirano in komaj zagotavlja normalno oskrbo, protipožarne zaščite pa iz obstoječe vodovodne mreže ni moč zagotoviti v celoti. Zato je potrebno nadaljevati z raziskavami potencialnih virov pitne vode in zaščititi njihovo kvaliteto, saj je območje občine potencialno vodo-deficitarno območje. Posebno pozornost pri vrednotenju vplivov je potrebno nameniti predvsem daljinskim vplivom na vode ter kumulativnim vplivom na naravo. Na kraškem svetu zaradi hitrega ponikanja vode v podtalje ter nizke samočistilne sposobnosti kraškega sveta obstaja velika možnost onesnaženja voda tudi na večje razdalje. Vodovarstveni pasovi zajetih vodnih virov v sosednjih občinah posegajo tudi na območje občine Miren – Kostanjevica.

POVRŠINSKE VODE

Vodotoki se pojavljajo samo v dolinskem delu občine. Glavni vodotok je reka Vipava, vanjo pa se izlivata Vrtojba pri Mirnu in Biljenski potok pri Biljah. Pred regulacijami in melioracijami so vodotoki Vipavske doline tudi poplavljali. Zaradi poplav ležijo vsa naselja na robu gričevnatega sveta. Za Kras je značilno, da skorajda nima površinskih voda. Vodna oskrba zato temelji na zbiranju padavinske vode. Ohranjene so številne lokve (za oskrbo ljudi) in kali, kjer so napajali živino. Na širšem območju kmetijskih zemljišč v dolinskem delu je bila izvedena komasacija in ureditev namakalnega sistema iz umetnega jezera Vogršček.

Slika 1: Obnovljen kal na Lokvici

Glede na kategorizacijo vodotokov po morfološkem značaju je stanje vodotokov sledeče: Vipava je v 1.- 2. kakovostnem razredu le ob vstopu v občino, potem je večino toka po občini v 2. kakovostnem razredu, skozi Miren in tik pred mejo z Italijo pa je njena kakovost nekoliko slabša (2.- 3. kakovosten razred). Vrtojba sodi v delu, ki teče v občini, v 1.-2. kakovostni razred. Za Biljenski potok ni podatkov.

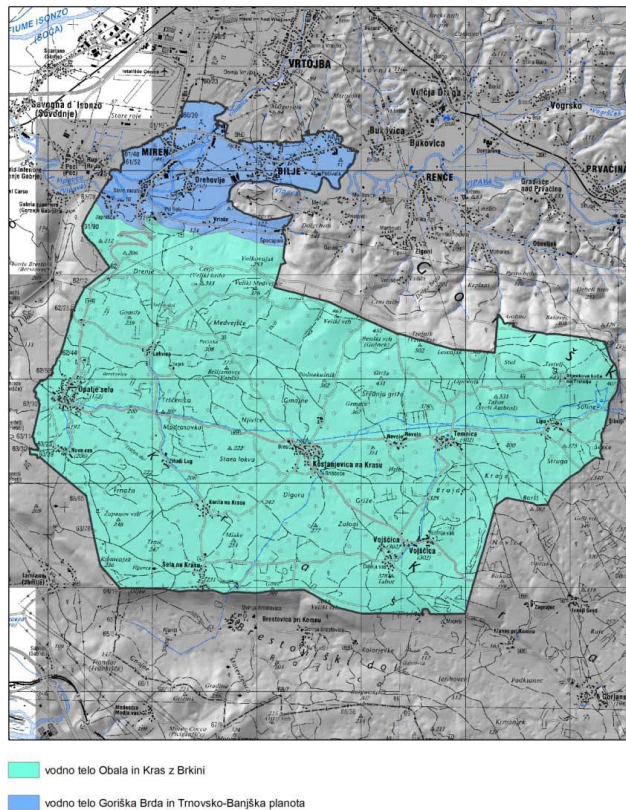
Površinske vode se po pomenu, ki ga imajo za upravljanje voda, razvrstijo v 1. in 2. red. na območju občine Miren – Kostanjevica je vodotok 1. reda reka Vipava skupaj z ostalimi vodotoki, ki prečkajo ali tvorijo državno mejo (Vrtojba), ostali vodotoki sodijo med vodotoke 2. reda. Ne glede na navedeno sega zunanja meja priobalnih zemljišč na vodah iz 35. točke Priloge Zakona o vodah (vodotoki, ki tvorijo ali prečkajo državno mejo) 5 metrov od meje vodnega zemljišča.

Slika 2: Reka Vipava

PODZEMNE VODE

Podzemne vode v občini spadajo v dve območji vodnih teles. Območje Krasa spada v vodno telo podzemne vode Obala in Kras z Brkini in predstavlja večji del občine (89 %). Nižinski del pa v vodno telo podzemne vode Goriška Brda in Trnovsko - Banjška planota (11 % območja).

Slika 3: Vodna telesa v občini

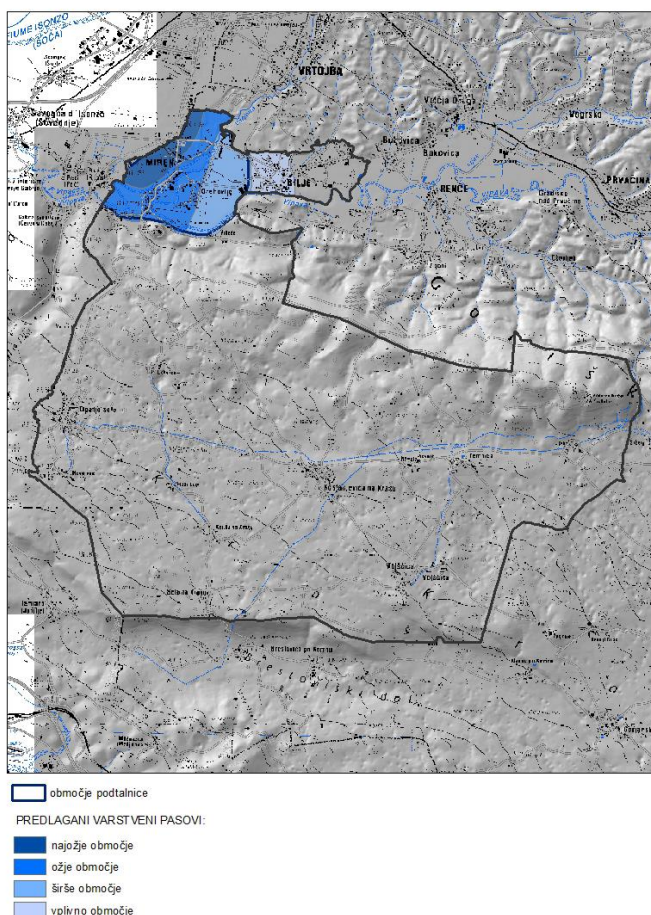
Znotraj občine se nahaja območje Vrtojbensko-Mirenske podtalnice, ki obsega 378,6 ha, kar znaša 5,9 % območja občine. Podtalnica se nahaja na severu v dolinskem delu občine. V predhodno izdelanih študijah je bilo ugotovljeno, da bi bil spodnji horizont podtalnice lahko potencialni vir zalogske pitne vode. Podan je bil predlog zaščite Vrtojbensko-Mirenskega polja, zahodni del naselja Bilje je v vplivnem varstvenem pasu.

Odlok o zaščiti vodnih virov ni bil sprejet, je pa zaradi ranljivosti nadzemnih voda in vodnih virov potrebno

upoštevati predlagane varstvene pasove Vrtojbensko – Mirenske podtalnice. Glede na Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Ur.l. RS, št 64/04, 5/06) se upošteva naslednja delitev:

- najozžje območje, na katerem se izvaja varovanje z najstrožjim vodovarstvenim režimom,
- ožje območje, na katerem se izvaja varovanje s strogim vodovarstvenim režimom,
- širše območje, na katerem se izvaja varovanje z blažjim vodovarstvenim režimom.

Četrty pas predstavlja vplivno območje, ki sega na območje naselja Bilje.

Slika 4: Območje Vrtojbenko-Mirenške podtalnice

Na vodovodni sistem je priključenih kar 92% vseh prebivalcev na območju. Vodovodna mreža je dobro razvita, vendar stara in dotrajana. Omrežje je v glavnem pod-dimenzionirano in komaj zagotavlja normalno oskrbo, protipožarne zaščite pa iz obstoječe vodovodne mreže ni mogoče zagotoviti. Za oskrbo s pitno vodo v nižinskem delu občine skrbi javno podjetje Vodovodi in kanalizacija Nova Gorica d.d. (VIK). Skupno upravlja 9 vodovodov, od katerih je 5 povezanih v sistem. Naselja v občini Miren – Kostanjevica, ki se nahajajo v Vipavski dolini (Miren, Bilje, Orehovlje, Vrtoče), se oskrbujejo iz vodovodnega sistema Mrzlek in Hubelj.

Za oskrbo s pitno vodo kraškega dela občine skrbi javno podjetje Kraški vodovod Sežana d.o.o., ki vodooskrbo zagotavlja tudi na območju občin Komen, Sežana, Divača in Hrpelje - Kozina. Sistem Kraškega vodovoda se oskrbuje z vodnega vira Klariči (90 %), dodatno pa uporablja še Nanoške vodne vire z manjšo zmogljivostjo, ki se uporabljajo v sušnih obdobjih. 0,6 % letnih potreb po vodi se zagotavlja tudi z nakupom vode iz Ilirske Bistrice.

VARSTVO VIROV PITNE VODE

Viri pitne vode so zavarovani z vodovarstvenimi pasovi. V občini Miren – Kostanjevica ni vodnih zajetij, vendar celotni kraški del občine sodi v vodovarstveno območje zajetij VB – 2, VB – 4 in VB – 5, ki se sicer nahajajo v občini Komen. Skupno obsegajo 5647 ha oziroma 88 % celotne občine. Kraška planota sodi v vodovarstveno območje III. stopnje varovanja (4968 ha oz. 77,9%), pobočja med planoto in dolino pa v IV. stopnjo varovanja (679 ha oziroma 10,1%).

Za območje občine Miren - Kostanjevica sta v veljavi Odlok o varstvenih pasovih vodnih virov pri Brestovici pri Komnu (Uradno glasilo občin Ajdovščina, Nova Gorica in Tolmin, št. 14/83) in Pravilnik o izvajanju odloka o varstvenih pasovih vodnih virov pri Brestovici pri Komnu (Uradno glasilo občin Ajdovščina, Nova Gorica in Tolmin, št. 5/84).

Za vodne vire so določeni varstveni pasovi. V občino Miren - Kostanjevica segata dva varstvena pasova: širši varstveni pas (tretji) in vplivni varstveni pas (četrti). Za vsakega od njih je v OPN natančno določeno dovoljeno ravnanje in aktivnosti.

OKOLJSKI CILJI PLANA IN KAZALCI - KAKOVOST VODA

- Doseganje oziroma ohranjanje dobrega kemijskega, hidromorfološkega in ekološkega stanja voda
- Zagotavljanje ustrezne oskrbe s pitno vodo (zadostne količine, ustrezna kakovost)
- Umeščanje primernih rab na vodovarstvena območja (v skladu z veljavnimi odloki o varstvu vodnih virov)
- Zagotavljanje ustreznega zbiranja, odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda

OKOLJSKI CILJI, IZ KATERIH IZHAJAJO OKOLJSKI CILJI PLANA

- Nacionalni program varstva okolja (NPVO)
- Operativni program odvajanja in čiščenja odpadnih voda (2004-2015)

CILJI SPRO – izboljševanje negativnih stanj v prostoru s prostorskimi in okoljskimi ukrepi.

USMERITVE IN UKREPI ZA DOSEGANJE CILJEV

- Rabo in druge posege v vode, vodna in priobalna zemljišča ter zemljišča na varstvenih in ogroženih območjih ter kmetijska, gozdna in stavbna zemljišča je treba programirati, načrtovati in izvajati tako, da se ne poslabšuje stanja voda, da se omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ohranjanje naravnih procesov, naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov, ter varstvo naravnih vrednot in območij, varovanih po predpisih o ohranjanju narave.
- Zagotavljanje ustreznega odvajanja in čiščenja odpadnih voda v skladu z Operativni program odvajanja in čiščenja odpadnih voda (2004-2015)
- Sanacija nelegalnih odlagališč odpadkov
- Ustrezna umestitev in izvajanje dejavnosti
- Izgradnja kanalizacijskih sistemov s čistilnimi napravami

OKOLJSKI KAZALCI ZA SPREMLJANJE DOSEGANJA CILJEV Z IZVAJANJEM OPN

- Kakovost podzemne vode glede na fizikalno-kemijske in biološke parametre onesnaženja (pH, T, O₂, US, KPK, BPK, nitrati, fosfati, ...)
- Kakovost vodnih virov
- Delež prebivalcev priključenih na ustrezen sistem zbiranja, odvajanja in čiščenja odpadnih voda
- Opremljenost naselij s sistemom za odvajanje in čiščenje odpadnih voda (km)
- Površina saniranih nelegalnih odlagališč odpadkov in drugih starih bremen
- Namenska raba prostora na vodnih in priobalnih zemljiščih
- Raba prostora na območju varstva vodnih virov
- Delež prebivalcev vključenih v sistem javne oskrbe z vodo

METODA VREDNOTENJA - KAKOVOST VODA

Pri vrednotenju vplivov OPN na kakovost voda se preverja vključevanje okoljskih ciljev in ukrepov, ki prispevajo k zmanjševanju onesnaženosti voda in jih je mogoče dosežati s prostorskim načrtovanjem, v OPN.

POVZETEK - podatki so aktualizirani

- Kemijsko stanje površinskih voda je bilo v letu 2017 ocenjeno kot dobro.
- Analize kovin v vodi ustrezajo kriterijem dobrega kemijskega stanja.
- Kemijsko stanje podzemnih voda je v vseh parametrih dobro. Med vsemi parametri onesnaženja ima najvišjo vrednost parameter »vsota pesticidov«, ki pa je še vedno pod mejnimi vrednostmi.
- Kakovost pitne vode je bila dobra. V letu 2017 je bila skoraj 100% odvzetih vzorcev skladnih z določili Pravilnika o pitni vodi.

B. GEOLOGIJA

Ob urejanju vsebi s področja geologije se očina naslanja na naslednje predpise:

- Zakon o kmetijskih zemljiščih-UPB (Ur.l. RS št. 55/03)
- Uredba o mejnih vrednostih vnosa nevarnih snovi in gnojil v tla (Ur. l. RS, št. 84/05, 62/08, 113/09)
- Pravilnik o tehničnih zahtevah za gradnjo in obratovanje postaj za preskrbo motornih vozil z gorivi (Ur.l. RS št. 114/04, 54/05, 111/09)
- Pravilnik o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov (Ur. l. RS, št. 34/08)
- Pravilnik o obratovalnem monitoringu pri vnosu nevarnih snovi in rastlinskih gnojil v tla (Ur.l. RS 55/97)
- Uredba o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov (Ur. l. RS, št. 34/08)

RELIEF IN GEOLOŠKA SESTAVA - TLA

Severni del občine s središčem v Mirnu pripada Vipavski dolini, ki se razteza med visokima planotama Trnovski gozd in Nanos na severu in nizko planoto Kras na jugu. Naplavno površje ob Vipavi in potokih ter prodni nanosi Soče sestavljajo ravninski svet. Glavne značilnosti pokrajine so prevlada fliša, submediteransko podnebje, ki omogoča posebne kulture in zgodnje pridelke, in razraščanje terciarnih dejavnosti zaradi prometno prehodne obmejne lege.

Med kamninami Vipavske doline prevladujejo flišni laporji in peščenjaki ter nevezani kvartarni nanosi. Občina Miren - Kostanjevica leži v spodnjem delu Vipavske doline, za katero so bolj značilni nanosi Soče z meljem, peskom in glino. Goriška ravan je namreč geološko drugačna od flišne okolice. Nanjo je v večji meri vplivala Soča, ki je v eocenski fliš vrezala široko dolino zapolnjeno z večinoma apnenčevim prodrom. Ravnina je velik vršaj in precej nagnjena. Od Solkana do Mirna se zniža za 47 m. Južni del občine leži na Krasu, njegovo središče predstavlja Kostanjevica na Krasu. Kras je po definiciji kamnita pusta goličava z na gosto posejanimi vrtačami. Kraška planota se znižuje od Divače proti Furlanski nižini. Kras v glavnem sestavljajo kredni apnenci (zgodnjekredni apnenci so bele in sive barve), ter apnenci eocenske starosti. Morski srednje kredni skladi so iz temno sivih bituminoznih dolomitov in apnencev ter dolomitnih breč. Na morskih krednih plasteh ležijo kredni in paleocenski liburnijski skladi; temno sivi apnenci. Na paleocenskih liburnijskih apnencih so na obrobju Krasa odloženi flišni laporji, apnenčevi peščenjaki in apnenčeve breče z numuliti.

Kvartarne usedline sestavljata rdeča prst in dolinski rečni nanosi. Kredni skladi so debeli približno 1500 m, terciarni pa približno 900 m.

Kot za preostali del Krasa je tudi za ta del značilno, da skorajda nima površinskih voda. Med številnimi kraškimi pojavi so značilne številne škraplje, vrtače, udorine in podzemeljske geomorfne oblike (brezna in jame).

Slika 5: Vrtača na Krasu

Slika 6: Krompirjeva jama med Vojščico in Temnico

Dejanska raba kmetijskih zemljišč

Po podatkih MKGP je v občini Miren – Kostanjevica 2018 ha kmetijskih zemljišč, kar predstavlja 31,5 % občine. Skoraj polovico (44,%) vseh kmetijskih zemljišč predstavljajo trajni travniki. Velik delež kmetijskih zemljišč se zarašča (26 %), njive se obdelujejo na 10 % kmetijskih zemljišč.

RABA KMETIJSKEGA ZEMLJIŠČA POVRŠINA (ha) DELEŽ (%)

njive 205 - 10,16

trajne rastline na njivskih površinah 15 - 0,74

vinograd 51 - 2,53

intenzivni sadovnjak 79 - 3,91

ekstenzivni sadovnjak 19 - 0,94

trajni travnik 896 - 44,40

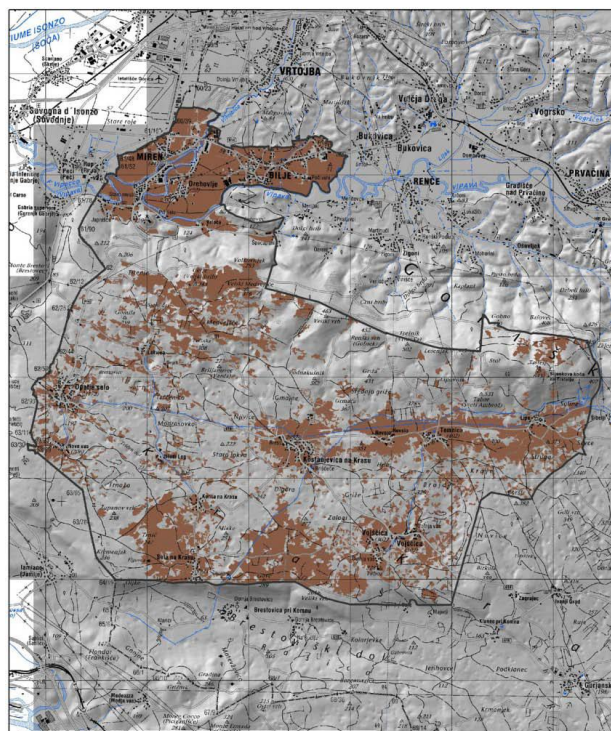
kmetijsko zemljišče v zaraščanju 532 - 26,36

drevesa in grmičevje 131 - 6,49

neobdelano kmetijsko zemljišče 1 - 0,05

kmetijsko zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem 89 - 4,41

skupaj 2018 - 100,00

območja kmetijskih zemljišč

Slika 7: Kmetijska zemljišča

Pedološke značilnosti tal

V ravninskem delu občine prevladujejo hidromorfne prsti, zlasti skupina obrečnih prsti in hipogleji. Obrečne prsti so nastale na rečnih odkladninah, so mlade in slabo razvite. V ozkih pasovih so razširjene ob Vipavi in pritokih ter na nekdanjih poplavnih ravninah. Primerne so za obdelavo. Na flišu so se razvile rodovitne rjave prsti, na položnejših pobočjih in na vznožjih gričev pa prapodzoli. V kraškem delu občine prevladujejo prsti, ki so se razvile na netopnem ostanku v preteklosti raztopljenega apnenca in dolomita. Na apnencu z roženci se je razvila bolj kislja in peščena prst, ki ji domačini pravijo kremenica, na čistejših apnencih pa ilovka.

Geološka pestrost se odraža v pestrosti pedološke zgradbe. Debelina in kvaliteta prsti je odvisna od reliefnih razmer, kamninske podlage in podnebja. V občini izrazito prevladujejo rendzine (73 %), znaten delež predstavljajo tudi rdeče-rjava tla (16 %) ter evtrična rjava tla (8 %). Ostali tipi prsti se pojavljajo v majhnih deležih.

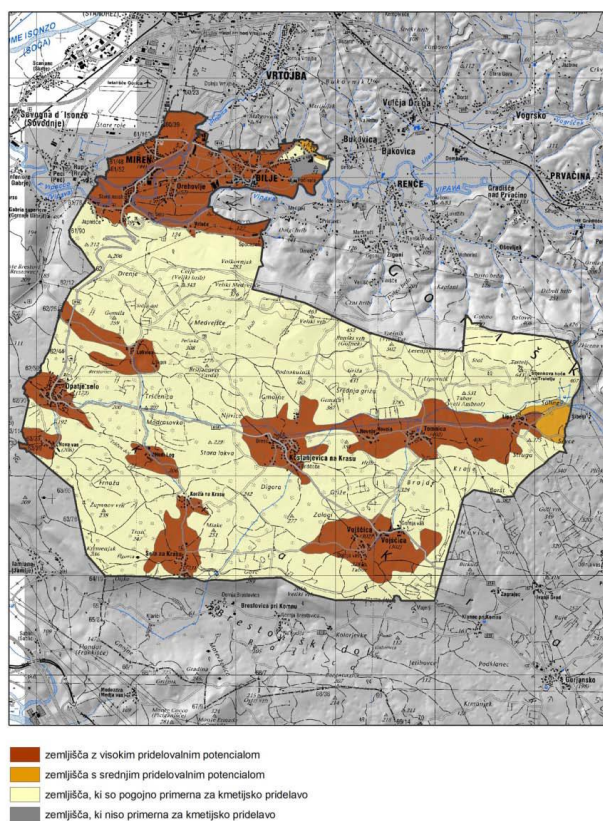
Talno število

V občini Miren - Kostanjevica je na Krasu največji omejitveni dejavnik pomanjkanje površinskih voda ter značilen kraški relief (vrtače, škraplje, udorine) in plitvost prsti (debelejše plasti prsti so v vrtačah in uvalah). Obdelovanje tal na dnu vrtač je izredno zahtevno in se je v preteklih letih in tudi sedaj vedno bolj opušča. Velik delež kmetijskih površin se zarašča. Zaraščanje kmetijskih zemljišč pa je tudi posledica opuščanja kmetijske proizvodnje in zaposlovanje v drugih vejah gospodarstva. Območja z visokim talnim potencialom (talno število nad 58) obsegajo 1595 ha (25 %) ozemlja občine. Na zemljiščih z najvišjim pridelovalnim potencialom je največ trajnih travnikov (33 %) in gozda (23 %), pomemben delež predstavljajo tudi njive (12 %) in pozidano zemljišče (12 %).

Zelo majhen delež občine prekrivajo zemljišča s srednjim pridelovalnim potencialom (58 ha, 0,9 %). Večinoma jih poraščajo trajni travniki (45 %) in gozd (28 %), znaten delež obsegajo tudi drevesa in

grmičevje (10 %). Njive so na 1,7 % zemljišč s srednjim pridelovalnim potencialom. Podrobneje je raba zemljišč s srednjim pridelovalnim potencialom predstavljena v spodnji tabeli.

Največji del območja občine obsegajo zemljišča, ki so pogojno primerna za kmetijsko pridelavo (4588 ha, oz. 73 %). Večinoma so ta zemljišča prekrita z gozdom (78 %). Velik delež predstavljajo tudi kmetijska zemljišča v zaraščanju (približno 11 %) in trajni travniki (7 %).

Slika 8: Talno število

Degradacija tal - onesnaženost tal

Najpogostejši viri onesnaževanja tal so:

- kmetijstvo s fitofarmaceutskimi sredstvi in mineralnimi gnojili, lahko tudi z gnojenjem z gnojevko oziroma oporečnimi komposti, z zalivanjem oziroma namakanjem z oporečno vodo,
- promet,
- industrija in kurišča,
- onesnaževanje zaradi transporta onesnaženega zraka na daljavo,
- odlaganje odpadkov.

Najpogostejše se tla onesnažijo preko zraka (razpršeno onesnaževanje). Vir takega onesnaževanja so predvsem industrijske emisije, prašni delci, dimni plini iz individualnih kurišč ter emisije iz prometa. Na tak način se tla onesnažujejo predvsem s trdimi kovinami, ki se kopičijo v tleh.

Pri točkovnem onesnaževanju gre navadno za večje koncentracije nevarnih snovi v tleh, vendar na bolj omejenih območjih (lokalno). Največkrat so vir takšnih onesnaževanj neurejena in divja odlagališča odpadkov ter izpusti odpadnih voda zaradi neurejene kanalizacije.

Tla se lahko onesnažijo tudi z neposrednim vnašanjem nevarnih snovi, ki jih vsebujejo mineralna gnojila in herbicidi. Pri vnašanju nevarnih snovi v tla ne pride le do povečanja njihovih koncentracij v tleh, ampak tudi do spiranja teh snovi v podtalnico. Nitrat je ena izmed takih snovi, ki lahko zaradi nestrokovne rabe naravnih in umetnih gnojil onesnaži podtalnico in s tem pitno vodo. V podtalnico se spirajo tudi druge nevarne snovi kot so atrazin in njegovi razgradni produkti, PCB, kloridi, fosfati, itd.

Promet posredno onesnažuje tla z emisijami izpušnih plinov v zrak, ki vsebuje svinec, cink, baker, nikelj, kadmij in krom. V tem primeru govorimo o linijskem onesnaževanju, katerega tipičen primer je onesnaževanje tal vzdolž prometnic (ceste). V okviru raziskav onesnaženosti tal v Sloveniji na območju občine ni bila določena nobena vzorčna lokacija.

Najbližje vzorčne točke so bile v Vipavi in Komnu, ki pa niso primerne za analizo prsti.

Erozija tal in plazovita območja

Poglavje je predstavljeno pri segmentu vode.

Poplavna območja

Poglavje je predstavljeno pri segmentu vode.

Zaraščanje

Zaraščanje kmetijskih zemljišč sicer ne predstavlja degradacije tal, vseeno pa predstavlja neželen pojav, predvsem v slovenskem prostoru, saj Slovenija med evropskimi državami sodi med tiste z najmanj kmetijskimi zemljišči, kakor tudi med tiste z najmanj obdelanimi kmetijskimi zemljišči. V občini Miren - Kostanjevica zaraščanje kmetijskih zemljišč predstavlja pomembno spreminjanje krajine. Zarašča se 532 ha kmetijskih zemljišč, kar predstavlja 8,48 % območja občine. Največja območja zaraščanja so vzhodno od naselja Sela na Krasu, ob južni meji z Italijo ter na prehodu s Krasa v dolino Vipave. Zaraščanje se pojavlja na celotnem kraškem območju občine.

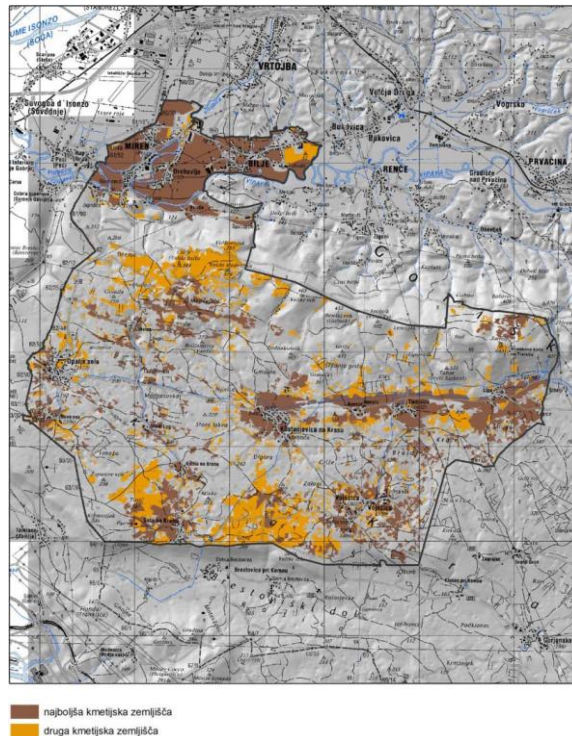
28 ha kmetijskih zemljišč v zaraščanju je na območjih z visokim pridelovalnim potencialom, 2 ha na območjih s srednjim pridelovalnim potencialom in kar 497 ha na območjih s pogojno primernim pridelovalnim potencialom. Zaraščajoča območja sicer neprimernim pridelovalnim potencialom za kmetijstvo obsegajo 5 ha zemljišč.

Varstvo tal - najboljša in druga kmetijska zemljišča

Kmetijska zemljišča so po Zakonu o kmetijskih zemljiščih zemljišča, ki so primerna za kmetijsko pridelavo, razen stavbnih in vodnih zemljišč ter za druge namene določenih zemljišč. Med kmetijska zemljišča spadajo tudi vsa zemljišča v zaraščanju, ki niso določena za gozd na podlagi zakona o gozdovih. Na območju občine je bilo s hidromelioracijami dodatno pridobljenih skoraj 260 ha kmetijskih zemljišč. Gre za hidromelioracije ob reki Vipavi, v bližini naselij Miren, Orehovica, Bilje. Hidromeliorirana zemljišča se načeloma varuje in ne namenja za stavbna zemljišča. V občini Miren - Kostanjevica je varstvo hidromelioriranih zemljišč zagotovljeno.

Kmetijska zemljišča se na podlagi njihovih naravnih lastnosti, lege, oblike in velikosti parcel delijo na:

- najboljša kmetijska zemljišča, to so zemljišča, ki so najprimernejša za kmetijsko obdelavo;
- druga kmetijska zemljišča, ki so manj primerna za kmetijsko obdelavo.

Slika 9: kmetijska zemljišča v občini

SMERNICE NOSILCEV UREJANJA PROSTORA

Splošne smernice so naslednje:

Nove širitve naselij na območje najboljših kmetijskih zemljišč so v primerih, ko so v naseljih še velike površine nezazidanih stavbnih zemljišč, nesprejemljive. Obstoječe objekte mora občina ažurirati skladno s predpisi v prostorskih aktih. Pri pobudah za širitev stavbnega zemljišča za potrebe kmetij oziroma kmetijske dejavnosti je potrebno predložiti poseben obrazec, ki ga izpolni kmetijsko svetovalna služba. Če so po predlogu lokalne skupnosti navedene širitve nujne, jih je potrebno racionalizirati na nujno potreben obseg. Zaradi zagotavljanja in ohranjanja resursa je občina dolžna zagotoviti ustrezna nadomestna kmetijska zemljišča, ki zdaj niso v kmetijski rabi. Eden bistvenih razvojnih usmeritev v kmetijstvu je tudi zagotavljanje konkurenčnosti kmetijskih gospodarstev, predpogoj za to pa je ustrezna zemljiška struktura. Občina je tako dolžna poskrbeti za vzdrževanje bilance kmetijskih zemljišč in s tem ohranjati tudi prehransko varnost prebivalstva.

TLA IN KMETIJSKA ZEMLJIŠČA - Okoljski cilji plana in kazalci

Tla:

- Zmanjševanje vnosa nevarnih in drugih snovi v tla (pesticidi, gnojila, emisije zaradi prometa itd.)
- Spodbujanje ekološke pridelave hrane

Kmetijska zemljišča:

- Ohranjanje kmetijskih zemljišč in njihove pridelovalne funkcije

OKOLJSKI KAZALCI ZA SPREMLJANJE DOSEGANJA CILJEV Z IZVAJANJEM OPN:

- Izguba rodovitnih tal za kmetijsko proizvodnjo zaradi spremembe namenske rabe tal (ha)
- Zagotavljanje nadomestnih kmetijskih zemljišč
- Zemljišča v zaraščanju
- Sklenjenost kmetijskih zemljišč
- Število ekoloških kmetij

- Površina agromelioriranih kmetijskih zemljišč
- Število saniranih nelegalnih/neurejenih odlagališč odpadkov
- Onesnaženje tal glede na prisotna onesnažila
- Delež prebivalcev priključenih na ustrezen sistem zbiranja, odvajanja in čiščenja odpadnih voda

Varstvo pred onesnaženjem tal

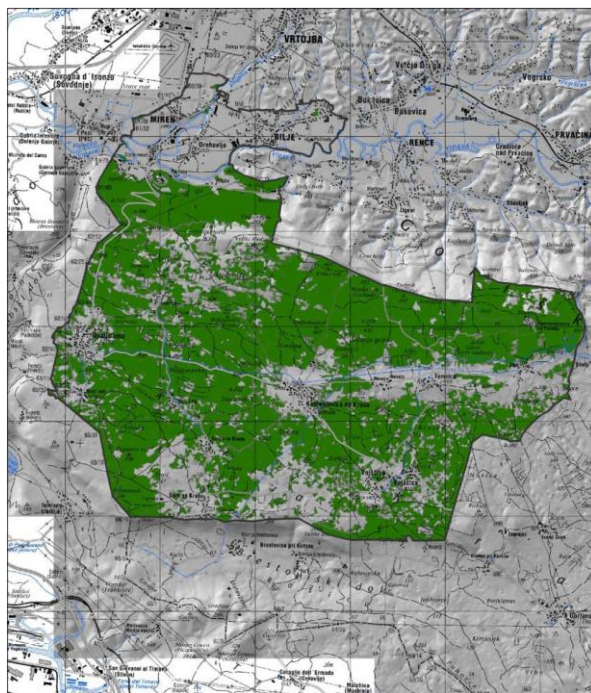
Pri varstvu tal pred onesnaženjem se preverja predvsem vključevanje strateških usmeritev v zvezi z zmanjševanjem onesnaženosti iz kmetijstva, industrije, prometa ter zaradi odlaganja odpadkov. Na nivoju izvedbenega dela OPN se preverja izguba tal zaradi pozidave. Vsaka pozidava tal pomeni bistven oziroma uničujoč vpliv na tla, kar pomeni, da bi bil OPN zaradi vsake spremembe rabe zemljišč iz kmetijske oziroma gozdne rabe v zazidljiva zemljišča, nesprejemljiv. Zato je pri vrednotenju posegov na tla pomembno upoštevati tudi prostorske kriterije, predvsem razvojne potrebe naselja ter racionalnost rabe prostora.

GOZD - OPIS STANJA

Na območju občine Miren - Kostanjevica je po podatkih dejanske rabe MKGP, ki jih je MOP posredoval za prikaz stanja prostora, 3.963,2 ha gozdov (62 % občine). Obseg gozda še narašča. Trenutno se zarašča še dodatnih 532 ha (8,3 %) zemljišč. Poleg teh predstavljajo znaten delež tudi zemljišča dreves in grmičevja ter kmetijska zemljišča, porasla z gozdnim drevjem.

Gozdovi skoraj v celoti pokrivajo kraški del občine, razen naselij in njihovega zaledja. V celoti pokriva tudi pobočja nad Vipavsko dolino. Dolinski del občine je skorajda brez gozda, pojavljajo se zgolj manjše zaplate med kmetijskimi površinami.

Gozd postaja eden pomembnejših tvorcev krajinske identitete v občini, čeprav še pred 20 leti to ni bil.

Slika 10: Območja gozdov v občini

Gozd v občini je pomemben sooblikovalec okolja, njegov varovalni in socialni pomen postaja vse pomembnejši. Varovalni gozdovi so gozdovi, ki varujejo zemljišča usadov, izpiranja in krušenja, ozdovi na strmih obronkih ali bregovih voda, gozdovi, ki so izpostavljeni močnemu vetru, gozdovi, ki v hudourniških območjih zadržujejo prenatrsko odtekanje vode in zato varujejo zemljišča pred erozijo in

plazovi, gozdni pasovi, ki varujejo gozdove in zemljišča pred vetrom, vodo, zameti in plazovi, ter gozdovi na zgornji meji gozdne vegetacije. Gozdovi s posebnim namenom z izjemno poudarjeno raziskovalno funkcijo so gozdni rezervati. To so gozdovi, ki so zaradi svoje razvojne faze in dosedanjega razvoja izjemno pomembni za raziskovanje, proučevanje in spremljanje naravnega razvoja gozdov, biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot ter kulturne dediščine.

Varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov v občini ni.

Najpomembnejše funkcije gozdnega prostora so biotopska, lesnoproizvodna, rekreacijska, **turistična**, in hidrološka. Socialne funkcije ima večina gozdov v občini (96,7 2%). Največ jih je na 3. stopnji poudarjenosti. Povsod so prisotne rekreacijska, **turistična**, poučna in higiensko – zdravstvena funkcija. Na 1. stopnji poudarjenosti ima socialne funkcije 1,88 % gozdov. Funkcijo varovanja kulturne dediščine imajo gozdovi na arheoloških območjih Grad, Grmača in Tabor. Gozd na arheološkem območju Grad ima tudi estetsko funkcijo (ob cerkvi žalostne Matere božje). Območje gozda severno od Kostanjevice na Krasu pa ima obrambno funkcijo. Ekološke funkcije ima 96,74 % gozdov v občini. Največ jih je poudarjenih na drugi stopnji, med njimi prevladujeta funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev ter hidrološka funkcija. Ekološke funkcije na 1. stopnji poudarjenosti ima 0,94 % gozdov. Med ekološkimi funkcijami je na 1. stopnji poudarjena samo biotopska funkcija. Taki gozdovi se pojavljajo med kmetijskimi površinami med Kostanjevico na Krasu in Lipo, v manjšem obsegu pa tudi med kmetijskimi površinami v dolinskem delu občine. Od proizvodnih funkcij je v gozdovih občine prisotna samo lesno-proizvodna funkcija. Gozdov s poudarjeno lesnoproizvodno funkcijo na 1. stopnji v občini ni. Na drugi stopnji je poudarjena v gozdovih na pobočjih nad reko Vipavo ter na območju Trešnika, Lesenjaka in Trstelja.

GOZD - Okoljski cilji plana in kazalci

OKOLJSKI CILJI PLANA

- Ohranjanje gozdov v njihovi funkciji
- Ohranjanje biotske raznovrstnosti
- Preprečevanje požarne ogroženosti gozdov

OKOLJSKI CILJI, IZ KATERIH IZHAJAJO OKOLJSKI CILJI PLANA

Nacionalni program varstva okolja (NPVO)

- Obnovitev okrnjenih delov narave, ki so pomembni za ohranjanje biotske raznovrstnosti
- Vzpostavitev monitoringa poškodovanosti gozdov (zaradi onesnaženosti zraka, požarne ogroženosti)

NACIONALNI GOZDNI PROGRAM

- Ohranjati biotsko raznovrstnost gozdov na ekosistemski, vrstni in genski ravni
- Ohranjati in vzpostaviti pestre krajinske vzorce z gozdnimi prvinami ter ohranjati sklenjenost velikih sklenjenih gozdnih območij.
- Ohraniti naravne vrednote v gozdu.
- Zagotoviti ponor CO₂ v gozdu
- Nadaljnje povečevanje rabe lesa kot materiala in energenta
- Prilagajati gospodarjenje z gozdovi podnebnim spremembam
- Zagotoviti optimalno učinkovanje gozdov na ogroženih območjih
- Zagotoviti optimalno učinkovanje gozdov z zaščitno funkcijo
- Optimizirati prispevek gozdov k dobremu stanju površinskih in podzemnih voda, izravnane vodnemu režimu, brez ekstremnih pretokov vodnih tokov in ohranjanju naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov.
- Ohranjati in oblikovati mehansko stabilne gozdove zlasti na izpostavljenih legah v okolici večjih emisijskih virov ter v območjih močnih vetrov, kjer sta higiensko – zdravstvena in klimatska funkcija gozdov najbolj izraženi.

- Prispevati k dobremu stanju površinskih in podzemnih voda in stalnosti dotoka pitne vode na vodovarstvenih območjih.
- Vzdrževati in oblikovati zdrave in vitalne gozdove, ki so se sposobni prilagoditi škodljivim vplivom.
- Zmanjšati vplive negativnih dejavnikov na gozdove.

CILJI SPRO

- Usmerjanje dejavnosti v prostoru na način, da ustvarjajo največje pozitivne učinke za prostorsko uravnotežen in gospodarsko učinkovit razvoj, socialno povezanost in kakovost naravnega in bivalnega okolja.
- Zagotavljanje racionalne rabe prostora in varnosti prebivalstva z ustreznim načrtovanjem, večnamensko rabo in povezovanjem sektorjev.
- Izboljševanje negativnih stanj v prostoru s prostorskimi in okoljskimi ukrepi.
- Varčna in večnamenska raba tal in virov.
- Smotrna raba prostora za urbanizacijo in nadzor nad širjenjem urbanih območij.
- Spodbujanje rabe obnovljivih virov, kjer je to prostorsko sprejemljivo.
- Spodbujanje ohranjanja biotske raznovrstnosti, naravnih vrednot in naravnih procesov kot bistvenih sestavin kakovostnega naravnega okolja.
- Zagotavljanje ustrezne vključitve biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot v gospodarjenje z naravnimi viri in prostorom.

DEJAVNOSTI/POSEGI Z VPLIVI

Biotska raznovrstnost, ohranjanje gozdov v funkcijah:

- sprememba rabe zemljišč iz gozda v stavbno ali kmetijsko
- velikost območij turizma in rekreacije v naravnem območju
- število obiskovalcev turističnih in rekreacijskih območij v naravnem okolju

Požarna ogroženost gozdov:

- železniški promet
- kmetijstvo
- industrija
- turizem in rekreacija
- vojaška urjenja

OKOLJSKI KAZALCI ZA SPREMLJANJE DOSEGANJA CILJEV Z IZVAJANJEM OPN

- Površina in delež gozdov
- Površina in delež sklenjenih gozdov
- Površina in delež gozdnih rezervatov
- Površina in delež varovalnih gozdov
- Površina in delež gozdov s podarjenimi ekološkimi, socialnimi in proizvodnimi funkcijami gozdov na 1. stopnji
- Površina in delež poškodovanih gozdov
- Površina gozdov v gorskem svetu (nad 600 m nadmorske višine)
- Delež gozdov, ki predstavljajo obvodno vegetacijo
- Delež gozdov na vodovarstvenih območjih

C. HIDROLOGIJA, GEOLOGIJA - VPLIVI TURIZMA

Pozitivni in negativni vplivi turizma:

Pozitivni:

- ohranitev kamenin in ovrednotenje
- izobraževalna funkcija
- varovanje gozdov - kot turistični potencial
- varstvo pred nezakonito odstranitvijo

Negativni: glede na to, da obiskovalcev ni veliko, so vsi spodnji učinki v veliki meri hipotetični - nanje dajemo pozornost in jih pri razvoju turizma upoštevamo, da ne bi prišlo do negativnih posledic

- degradacija in nezakonita odstranitev, ki ju povzročajo turisti - izjemoma, ker se obisk ostankov, fosilov, kamenim večinoma izvaja v muzejih ali zbirkah, kjer je nadzorovan
- onesnaževanje gozdov
- nekontrolirano pobiranje plodov in uničevanje podrasti

1.1.3. POKRAJINA IN RAZGLEDI

Pomnik miru in razgledi stolp Cerje, najlepša razgledna točka v destinaciji, od koder se odpirajo diš jemajoči razgledi na vse strani neba, od morja do Alp, od roba Vlpavske doline do Padske nižine in Benetk. Pomnik miru je v prvem letos svojega delovanja presegel pričakovanja glede obiska in je postal pomembna turistična točka za številne pohodnike, za dogodke, za strokovne simpozije, saj ne ponuja le razgleda, temveč vsebine in drugo aktualno ponudbo.

Destinacija ima številne naravne in umetne razglede. Poleg pomnika Miru je v občini priljubljena razgledna točka tudi vzpetina z Mirenskim gradom, ki je za turiste zelo privlačna točka.

Priljubljena pohodniška destinacija s čudovitimi razgledi je tudi Trstelj. Zgoraj pogled na Mirenski grad in spodnji del Vipavske doline, v ozadju del Brd in Padske nižine.

Pohodniške poti v bližini vasi Sela na Krasu, Hudi log in Korita so bogate z razglednimi točkami.

Vse pohodne, kolesarske in konjeniške poti so opremljene z smernimi tablam, na katerih so označene tudi razgledne točke, v pripadajočih zemljevidih pa tudi dodatni vsebinski opisi.

https://www.miren-kostanjevica.si/wp-content/uploads/03_zgibanka_poti_SLo_WEB_Ir.pdf

Pozitivni in negativni vplivi turizma:

Pozitivni:

- ohranitev/obnova npr. kulturne krajine zaradi obiska turistov
- v vsakoletnem proračunu so namenske postavke za izgradnjo turistične infrastrukture
- tudi preko projektov se nameni sredstva za urejanje sprehajalnih/pohodniških/kolesarskih poti, ki vodijo do razgledišč, kulturni krajini, večina poti je urejenih po obstoječih poteh
- ureditev razglednih točk
- promocija naravne in kulturne dediščine, izobraževanje, ohranjanje
- razvoj jamarstva, ohranjanje naravnih vrednot
- športne aktivnosti na Vipavi
- razvoj konjenišstva kot turistične dejavnosti
- razvoj novih programov v povezavi s podporo EU skladov in sicer v povezavi z regijskim intitucijami in sosednjimi destinacijami

Negativni: glede na to, da obiskovalcev ni veliko, so vsi spodnji učinki v veliki meri hipotetični - nanje dajemo pozornost in jih pri razvoju turizma upoštevamo, da ne bi prišlo do negativnih posledic

- onesnaževanje okolja z odpadki
- obremenitve turistov na konkretni kulturni ali naravni točki
- motenje prebivalcev, čeprav zaradi nizkega števila obiskovalcev, tega ni veliko

1.1.4. HRUP IN OSVETLITEV

A. HRUP

Hrup v okolju je vsak nezaželen ali škodljiv zunanji zvok, ki ga povzročajo človekove aktivnosti, vključno s hrupom, ki ga oddajajo prevozna sredstva v cestnem, železniškem in letalskem prometu ter naprave na območjih z industrijsko dejavnostjo, kot so na primer naprave, za katere je potrebno pridobiti okoljevarstveno soglasje oz. dovoljenje v skladu s predpisi, ki urejajo emisije naprav, ki lahko povzročajo onesnaženje večjega obsega (<http://www.arso.gov.si>).

Predpisi občine o varstvu pred hrupom slonijo na naslednjih aktih:

- Zakon o javnih cestah /ZJC-UPB1/ (Ur.l. RS št. 33/06, 45/08, 42/09, 109/09)
- Uredba o ocenjevanju in urejanju hrupa v okolju (Ur.l. RS, št. 121/2004)
- Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (Ur. l. RS, št. 105/05, 34/08, 109/09)
- Pravilnik o zvočni zaščiti stavb, (Ur. l. RS, št. 14/99)
- Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu hrupa za vire hrupa ter o pogojih za njegovo izvajanje (Uradni list RS, št. 70/96, 45/02, 105/08)
- Pravilnik o emisiji hrupa strojev, ki se uporabljajo na prostem, (Ur. l. RS, št. 106/02, 50/05, 49/06)

Vir hrupa v občini predstavljajo predvsem prometnice in proizvodni obrati v gospodarskih conah. Bistveno povečanje hrupa zaradi prometa ter razvoja gospodarskih con se v nadaljnjih letih ne pričakuje. Hrup iz prometa se bo v naseljih zmanjšal zaradi predvidenih obvoznih cest, za zmanjšanje oziroma ohranjanje ustrezne ravni hrupa v stanovanjskih območjih ob gospodarskih conah pa je zagotovljeno s predvidenimi zelenimi pasovi med gospodarskimi conami in stanovanjskimi območji ter z ustreznimi tehnološkimi rešitvami tako pri proizvodnih procesih kot pri gradnji objektov.

OPIS STANJA

Občina Miren - Kostanjevica nima izdelanega katastra virov hrupa, ocenjujemo pa, da so glavni viri hrupa v občini cestni promet in industrijski obrati. Gostota prometa v občini Miren - Kostanjevica je znatno nižja od povprečja v Sloveniji. Po podatkih DRSC omprometnih obremenitvah iz 2008 je najbolj obremenjena prometnica v občini cesta R3 Šempeter – Miren s povprečno 4039 vozili dnevno (zaradi delovnih migracij). Sledi ji cesta R3 Renče – Križ Cijan s povprečno 2700 vozili dnevno in R3 Miren – Opatje selo s povprečno 1450 vozili dnevno. Še manj je obremenjena cesta R3 Opatje selo – Komen, ki ima povprečno 600 vozil dnevno. Za občinske ceste ni podatkov o obremenjenosti, vendar ocenjujemo, da z vidika obremenjenosti okolja s hrupom zaradi prometa niso bistvene.

Obremenitev s hrupom je največja ob prometnih povezavah, ki potekajo skozi območja strnjene stanovanjske pozidave ali skozi naselja s tipično obcestno poselitvijo. V takih naseljih so nekateri objekti v varovalnem pasu cest, v katerem je raba prostora sicer omejena zaradi preprečitve škodljivih vplivov okolice na cesto in promet na njej in obratno.

Največji problem varstva pred hrupom v občini predstavlja konflikt med obrtno cono v Opatjem selu in sosednjim stanovanjskim območjem. Manjši oziroma lokalni viri hrupa pa so lahko še gradbišča, uporaba raznih strojev in naprav, zabaviščni objekti, javne prireditve, parkirišča, zvoniki, športna igrišča, kmetijska in gozdarska dejavnost, ...

Področje obremenjenosti okolja s hrupom urejata:

- Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (Ur.l. RS, št. 105/2005, Ur.l. RS, št. 34/2008) ter
- Uredba o ocenjevanju in urejanju hrupa v okolju (Ur.l. RS, št. 121/2004).

OBREMENJENOST OKOLJA S HRUPOM - Okoljski cilji plana in kazalci

OKOLJSKI CILJI PLANA

1. Obremenjenost s hrupom v okviru zakonsko dopustnih vrednosti

2. Zmanjšanje obremenjenosti s hrupom z izboljšanjem prometnega režima, preusmeritvijo prometa na obvozne ceste ter zmanjšanje obremenjenosti s hrupom zaradi delovanja ostalih virov hrupa (industrija, obrt, mehanizacija)

OKOLJSKI CILJI, IZ KATERIH IZHAJAJO OKOLJSKI CILJI PLANA

– Določitev stopnje izpostavljenosti prebivalstva okoljskemu hrupu (izdelava strateških kart hrupa in načrtovanje ukrepov za zmanjšanje hrupa) ter informiranje javnosti o izpostavljenosti hrupu

CILJI SPRO

– Izboljševanje negativnih stanj v prostoru s prostorskimi in okoljskimi ukrepi
– Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrezno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture.

DEJAVNOSTI/POSEGI Z VPLIVI

Vir onesnaževanja okolja s hrupom je:

- avtocesta, hitra cesta, glavna cesta I. in II. reda, regionalna cesta I., II. in III. reda in cesta, na kateri letni pretok presega milijon vozil
- glavna železniška proga in regionalna železniška proga, vključno s pripadajočimi železniškimi postajami
- letališče in helikoptersko vzletišče,
- pristanišče, skladišče ali druge odprte površine za pretovor blaga, če letna masa tega blaga presega 10.000 ton
- odprto parkirišče, na katerem letni pretok vozil presega milijon vozil, razen tistih, ki so v skladu s predpisom, ki ureja javne ceste, del avtoceste, hitre ceste, glavne ceste I. in II. reda ali regionalne ceste I., II. in III. reda,
- naprava, katere obratovanje zaradi izvajanja industrijske, obrtne, proizvodne, storitvene in podobnih dejavnosti ali proizvodne dejavnosti v kmetijstvu ali gozdarstvu povzroča v okolju stalen ali občasen hrup. Ta naprava je tudi objekt za izkoriščanje ali predelavo mineralnih surovin, strelišče ali poligon za uničevanje neeksplozivnih ubojnih sredstev, objekt za športne ali druge javne prireditve, zasidrano plovilo, na katerem zaradi izvajanja proizvodne ali storitvene dejavnosti nastaja hrup, gostinski ali zabaviščni lokal v nezagrajenem ali neprekritem prostoru, če uporablja zvočne naprave, nezagrajeno ali neprekruto gradbišče in zabaviščni objekt (npr. avtodrom, vrtiljak ali športno strelišče). Za napravo šteje tudi gostinski ali zabaviščni lokal, za katerega je treba pridobiti okoljevarstveno dovoljenje, ne glede na to, da se dejavnost izvaja v zagrajenem in prekritem prostoru stavbe,
- obrat, če je na njegovem območju ena ali več naprav iz prejšnje alineje, ki so vir hrupa

USMERITVE IN UKREPI ZA DOSEGANJE CILJEV

- načrtovanje namenske rabe prostora v skladu s stopnjami varstva pred hrupom
- omejevanje širjenja hrupa s funkcionalnimi pregradami
- zaščita bivalnih prostorov z izboljšano zvočno izolacijo oken ter zvočno izolacijo fasadnih ali obodnih elementov.
- zmanjšanje hrupa prometa (trajnostno načrtovanje prometnih tokov, uporaba manj hrupnih načinov transporta oziroma tehnični ukrepi pri virih hrupa, vpeljava omejitev hitrosti, promocija javnega prometa)

OKOLJSKI KAZALCI ZA SPREMLJANJE DOSEGANJA CILJEV Z IZVAJANJEM OPN

- Delež prebivalcev izpostavljenih previsoki ravni hrupa (stalna/občasna izpostavljenost hrupu)
- Število objektov izpostavljenih previsoki ravni hrupa (stalna/občasna izpostavljenost hrupu)
- Dolžina odsekov državnih cest skozi naselja

Metoda vrednotenja

Pri vrednotenju vplivov OPN na obremenjevanje okolja s hrupom se preverja vključevanje okoljskih ciljev in ukrepov, ki prispevajo k zmanjševanju obremenjenosti s hrupom oziroma preprečujejo nastanek obremenjevanja okolja s hrupom in jih je mogoče dosegati s prostorskim načrtovanjem, v OPN.

B. OSVETLITEV - SVETLOBNO ONESNAŽENJE IN ENERGIJA

Svetlobno onesnaženje okolja je emisija svetlobe iz virov svetlobe, ki poveča naravno osvetljenost okolja. Svetlobno onesnaževanje okolja povzroča za človekov vid motečo osvetljenost in občutek bleščanja pri ljudeh, ogroža varnost v prometu zaradi bleščanja, zaradi neposrednega in posrednega sevanja proti nebu moti življenje ali selitev ptic, netopirjev, žuželk in drugih živali, ogroža naravno ravnotežje na varovanih območjih, moti profesionalno ali amatersko astronomsko opazovanje, ali s sevanjem proti nebu po nepotrebnem porablja električno energijo.

Med glavne vire svetlobnega onesnaževanja uvrščamo razsvetljavo cestnih in poslovnih površin, okrasno razsvetljavo (npr. osvetljevanje cerkva in ostalih kulturnih spomenikov), osvetljevanje reklamnih panojev ter tudi proti nebu usmerjene močne svetlobne snope (reflektorji in laserji, ki oddajajo svetlobo visoke intenzitete).

Pri urejanju varstva pred svetlobnim onesnaževanjem se občina naslanja na predpis:

– Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Ur. l. RS, št 81/2007, 109/2007)

Z novim Odlokom o OPN je osvetljevanje objektov in javnih površin zagotovljeno v skladu z Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Ur. l. RS, št. 81/07, 109/07), s čimer se preprečuje svetlobno onesnaženje oz. zmanjšuje emisije svetlobe v okolje. Prepovedana je trajna uporaba svetlobnih snopov kakršnekoli vrste in oblike, mirujočih ali vrtečih, usmerjenih proti nebu ali proti površinam, ki bi jih lahko odbijale proti nebu.

OPIS STANJA

Vir svetlobe, ki povzroča svetlobno onesnaževanje okolja v skladu z Uredbo je:

- a) razsvetljava nepokritih površin objektov javne cestne infrastrukture, vključno z razsvetljavo nepokritih površin počivališč ob avtocesti, hitri cesti ali regionalni cesti
- b) razsvetljava nepokritih površin objektov javne železniške infrastrukture in železniških postaj
- c) razsvetljava nepokritih površin objektov javne infrastrukture v naseljih, namenjene pešcem in prometu počasnih vozil (kolesa, dostavna vozila in vozila za javni potniški promet), nepokritih površin parkov in parkirišč ter drugih podobnih nepokritih površin v javni rabi, vključno z razsvetljavo prehodov za pešce na državnih cestah
- d) razsvetljava nepokritih površin gradbenih inženirskih objektov in stavb na letališču ter drugih letaliških naprav
- e) razsvetljava nepokritih površin pristanišča za javni potniški promet,
- f) razsvetljava nepokritih površin proizvodnih gradbenih inženirskih objektov in stavb, skladišč in drugih nepokritih površin za izvajanje proizvodne dejavnosti,
- g) razsvetljava nepokritih površin parkirišč in drugih nepokritih površin ob poslovnih stavbah, vključno z razsvetljavo zunanjih sten poslovnih stavb, pri čemer se za poslovne stavbe štejejo gostinske, trgovske in druge stavbe za izvajanje storitvenih dejavnosti, kakršne so stavbe za promet blaga, skladišča, nestanovanjske kmetijske stavbe in bencinski servisi;
- h) razsvetljava nepokritih površin parkirišč in drugih nepokritih površin ob upravnih stavbah, stavbah splošnega družbenega pomena in drugih nestanovanjskih stavbah, kakršne so stavbe za opravljanje verskih obredov in pokopališke stavbe, vključno z razsvetljavo zunanjih sten teh stavb;

- i) razsvetljava nepokritih površin objektov za turizem, šport, rekreacijo in prosti čas, vključno z razsvetljavo smučišč in drsališč;
- j) dekorativna razsvetljava zunanje stene stavbe;
- k) razsvetljava kulturnega spomenika;
- l) razsvetljava nepokritih površin gradbišča,
- m) razsvetljava objekta za oglaševanje in
- n) razsvetljava ali del razsvetljave za varovanje, ki osvetljuje nepokrite površine za promet blaga in potnikov ali za proizvodnjo, skladiščenje ali drugo dejavnost in seva svetlobo, ki povzroča svetlobno onesnaževanje.

Bistvene vsebine, ki jih določa Uredba in so povezane s prostorskim načrtovanjem, so osvetljevanje z okolju prijaznimi svetilkami, ciljne vrednosti za razsvetljavo cest in javnih površin ter razsvetljava drugih območij in objektov. Letna poraba elektrike vseh svetilk, ki so na območju posamezne občine vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin, ki jih občina upravlja, izračunana na prebivalca s stalnim ali začasnim prebivališčem v tej občini, ne sme presegati ciljne vrednosti 44,5 kWh.

Izpolnjevanje zahtev v zvezi z doseganjem ciljne vrednosti letne porabe elektrike svetilk, vgrajenih v razsvetljavo občinskih cest in javnih površin, ki jih upravlja občina, in izpolnjevanje zahtev v zvezi z doseganjem ciljne vrednosti letne porabe elektrike svetilk, vgrajenih v razsvetljavo državnih cest, se ugotavlja v postopku celovite presoje vplivov na okolje programov in prostorskih načrtov, ki posredno ali neposredno vplivajo na letno porabo elektrike pri obratovanju razsvetljave cest ali razsvetljave javnih površin.

Občina svoje obveznosti, kot izhajajo iz Uredbe dosledno upošteva in sicer v rokih, kot jih Uredba določa.

– Prilagajanje obstoječe razsvetljave zahtevam te uredbe v rokih iz prvega do enajstega odstavka tega člena se ugotavlja na podlagi poročil obratovalnega monitoringa.

SVETLOBNO ONESNAŽEVANJE - Okoljski cilji plana in kazalci

OKOLJSKI CILJI PLANA

- Varovanje ljudi in naravnega okolja pred svetlobnim onesnaževanjem

OKOLJSKI CILJI, IZ KATERIH IZHAJAJO OKOLJSKI CILJI OPN

- varstvo narave pred škodljivim delovanjem svetlobnega onesnaževanja,
- varstvo bivalnih prostorov pred motečo osvetljenostjo zaradi zunanje razsvetljave,
- varstvo ljudi pred bleščanjem,
- varstvo astronomskih opazovanj pred sijem neba,
- zmanjšanja porabe električne energije

CILJI SPRO – Izboljševanje negativnih stanj v prostoru s prostorskimi in okoljskimi ukrepi.

– Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrezno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture.

DEJAVNOSTI/POSEGI Z VPLIVI

– Svetlobno onesnaževanje je emisija svetlobe iz virov svetlobe, ki poveča naravno osvetljenost okolja.

Svetlobno onesnaževanje okolja povzroča za človekov vid motečo osvetljenost in občutek bleščanja pri ljudeh, ogroža varnost v prometu zaradi bleščanja, zaradi neposrednega in posrednega sevanja proti nebu moti življenje ali selitev ptic, netopirjev, žuželk in drugih živali, ogroža naravno ravnotežje na varovanih območjih, moti profesionalno ali amatersko astronomsko opazovanje, ali s sevanjem proti nebu po nepotrebnem porablja električno energijo.

USMERITVE IN UKREPI ZA DOSEGANJE CILJEV

– Načrtovanje prostorskega razvoja v skladu z Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Ur. l. RS, št. 81/2007, 109/2007)

OKOLJSKI KAZALCI ZA SPREMLJANJE DOSEGANJA CILJEV Z IZVAJANJEM OPN

- Letna poraba elektrike vseh svetilk, ki so na območju občine vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin na prebivalca
- Letna poraba elektrike vseh svetilk, ki so na območju občine vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin

ENERGIJA

Občina Miren-Kostanjevica je dobila PRIZNANJE za energetske najodmevnejšo občino v Sloveniji v kategoriji malih občin EN.OBČINA 2016. Članek je objavljen na <https://www.energetika.net/novice/energetska-politika/enobcina-016-zmagovalke-so-velenje-pivka-in-miren-kostanjevi>

Destinacija dela in ukrepa pri spremljanju rabe energije v skladu s sprejetim in objavljenim (je objavljen na spletni strani <http://www.miren-kostanjevica.si/media/predpisi/ostalo/LEK>) lokalnim energetskega konceptom Občine.

Prebivalce in obiskovalce spodbuja k varnemu in racionalnemu zmanjševanju rabe energije. V ta namen sodeluje s podjetji, ki strokovno nadzirajo vpeljavo ukrepov na učinkoviti rabi energije. V sodelovanju z ekipo takih podjetij načrtno ozaveščajo prebivalstvo (primeri člankov v občinskem glasilu, ki so objavljeni tudi na internetni strani občine). Občina pristopa k energetske sanaciji vseh javnih stavb. Vse na novo zgrajene stavbe so energetske učinkovito zgrajene (primer je novo zgrajen Vrtec Bilje)

Ostale javne stavbe se postopoma sanirajo v okviru investicijskega vzdrževanja.

Občina pristopa tudi k ozaveščanju ponudnikov - zasebnikov glede učinkovite rabe energije in je v ta namen tudi organizirala posvet ponudnikov, na katerem je predaval tudi predstavnik podjetja (navedete podjetje v kolikor ste imeli predavanje), ki se ukvarja z učinkovito rabo energije (priložimo vabilo za kakšen posvet). Omenjeni predstavnik tudi izvede predstavitev razpisa za sredstva za učinkovito rabo energije za občane, ki ga organizira občina in objavi vabilo v občinskem glasilu, ki ga prejme vsako gospodinjstvo v občini.

Občina se je vpisala na zemljevid e-polnilnic s postavitvijo e-polnilnice - Polnilnica v Mirnu na parkirišču pri občinski stavbi Občine Miren-Kostanjevica, parcelna št. 975/0 k.o. 2325 Miren, postavljena leta 2013, druga polnilnica pa je v Opatjem selu pred Gostilno Štirna, parc.št. 1717/4 k.o. 2328 Opatje selo, postavljena v letu 2017. (priložen članek in obvestilo o polnilnici).

Po 5. členu Uredbe o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (Ur. l. RS, št. 81/07 s spremembami) je raba elektrike za svetilke, ki razsvetlujejo ceste in javne površine, omejena na 44,5 kWh na prebivalca letno. Glede na stroge zakonske zahteve na področju osvetljevanja cest je bilo potrebno pristopiti k prenovi javne razsvetljave. Koncesionar je bil izbran prenova izvedena v letu 2013.

Del prenove je bil sofinanciran v okviru Javnega razpisa za sofinanciranje operacij za energetske učinkovito prenova javne razsvetljave za obdobje 2011 do 2013 (UJR1). Preostanek denarja je zagotovil koncesionar z vplačilom koncesijske dajatve.

Obnova javne razsvetljave je obsegala zamenjavo svetilk in optimizacijo obratovanja infrastrukture javne razsvetljave v Občini Miren-Kostanjevica. Osnova za obnovo javne razsvetljave je bila predhodna dokumentacija (PZI). Razsvetljavo je bilo potrebno urediti zaradi zakonskih zahtev,

deloma pa naprave v stanju v kakršnem so bile, predstavljajo nevarnost za občane in so velik energetski potrošnik. Javna razsvetljava je bila načrtovana in zgrajena v skladu z veljavnim standardom SIST EN 13201, Uredbo o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (UMVSOO); Ur.l. RS, št. 81/2007, Ur.l. RS, št. 109/2007 in Ur. l. RS., št. 62/2010, ostalimi veljavnimi slovenskimi pravilniki in evropskimi standardi in dobro inženirsko prakso. Uredba postavlja za naprave javne razsvetljave zelo stroge pogoje. Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja dovoljuje le uporabo svetilk, ki nad vodoravnico ne sevajo nobenega svetlobnega toka ($ULOR=0$). Zahteve ni mogoče izpolniti s kakršnokoli svetilko, katere zaščitno steklo ni popolnoma vodoravno. Instalirane svetilke ustrezajo vsem tehničnim zahtevam posredovanih iz strani Občine Miren - Kostanjevica in predvidenih v razpisni dokumentaciji. Svetilke izpolnjujejo zahteve električnih lastnosti s stališča porabe električne energije in zmožnosti krmiljenja v sistemu redukcije, stopnjo redukcije in porabo električne energije v posameznem režimu delovanja svetilke, mehanske trdnosti ter trajnostnih lastnosti površinskih obdelav, posebno optičnega dela. Izbrane svetilke zagotavljajo končne, za projekt obvezujoče prihranke električne energije. Za zagotavljanje ustreznih svetlobnih razmer pa ni dovolj le zamenjava svetilk, pač pa je bilo potrebno preurediti tudi del drogov za razsvetlavo. V nekaterih primerih je bilo potrebno preurediti krivine in drogeve podaljšati. Sanacija javne razsvetljave je bila izvedena na podlagi predhodne dokumentacije, ogleda na terenu ter med izvedbo sanacije iz strani občine potrjenih sprememb.

V Mirnu je zgrajen sistem daljinskega ogrevanja na lesno biomaso (DOLB). Za gradnjo sistema je bila oddana koncesija. Odjemalci toplote so: Osnovna šola Miren s telovadnico in Vrtcem, Zdravstveni dom, nova občinska stavba, Kulturni dom, stara občinska stavba, Intra lighting d.o.o. in AFIT d.o.o.

Prav tako OŠ in vrtec Bilje uporablja za ogrevanje toplotno črpalno in kotel na lesno biomaso. OŠ in vrtec Kostanjevica prav tako uporabljajo lesno biomaso. Tako se praktično vse večje javne stavbe oskrbujejo iz obnovljivih virov. Ostali javni objekti (vaški domovi, ipd.) bodo postopoma prešli na obnovljive vire.

Primerom dobre prakse, ki jih izvaja občina bodo sledili tudi občani in sami postopoma izvedli ukrepe na področju učinkovite rabe energije, kot tudi uvedbe obnovljivih virov energije.

C. HRUP IN OSVETLITVE - VPLIVI TURIZMA

Pozitivni in negativni vplivi turizma:

Pozitivni:

- ni posebnih pozitivnih vplivov turizma na hrup
- tudi turizem oz. prireditve pa so vplivale na to, da je občina ukrepala predčasno in sprejela Odlok o merilih za določitev podaljšanega obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij in da izdaja soglasja za začasno čezmerno obremenitev okolja s hrupom za čas prireditve v skladu z Zakonom o varstvu okolja in Uredbo o načinu uporabe zvočnih naprav, ki na shodih in prireditvah povzročajo hrup. Pristojni organ občine izda za javne prireditve dovoljenje za začasno ali občasno čezmerno obremenitev okolja s hrupom.

-ni posebnih pozitivnih vplivov turizma na svetlobno onesnaževanje

Negativni: glede na to, da obiskovalcev ni veliko, so vsi spodnji učinki v veliki meri hipotetični - nanje dajemo pozornost in jih pri razvoju turizma upoštevamo, da ne bi prišlo do negativnih posledic

- hrup na prireditvah
- vznemirjanje živali na določenih lokacijah - npr.netopirji v jamah

- hrup v naseljih
- osvetlitev cerkev in drugih naravnih in kulturnih znamenitosti - sicer se opušča
- osvetlitev v jamah - se opušča

1.1.5. KAKOVOST ZRAKA IN PROMET

A. ZRAK

Pri urejanju varstva pred onesnaževanjem zraka se občina naslanja na predpise:

- Uredba o žveplovem dioksidu, dušikovih oksidih, delcih in svincu v zunanjem zraku, (Ur. l. RS št. 52/02, 18/03, 121/06)
- Uredba o ukrepih za ohranjanje in izboljšanje kakovosti zunanjega zraka, (Ur. l. RS, št. 52/02)
- Uredba o ozonu v zunanjem zraku (Ur. l. RS št. 8/03)
- Uredba o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov (Ur.l. RS št. 73/94, 68/96, 109/01, 31/07)
- Uredba o emisiji snovi v zrak iz kurilnih naprav (Ur.l. RS št. 73/94, 51/98, 83/98, 105/00, 49/03, 46/02, 45/04, 34/07)
- Uredba o benzenu in ogljikovem monoksidu v zunanjem zraku (Ur. l. RS št. 52/02)
- Sklep o določitvi območij in stopnji onesnaženosti zaradi žveplovega dioksida, dušikovih oksidov, delcev, svinca, benzena, ogljikovega monoksida in ozona v zunanjem zraku (Ur. l. RS, št. 72/03)
- Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja ter o pogojih za njegovo izvajanje (Ur.l. RS št. 70/96, 71/00, 17/03, 99/01, 105/08)
- Pravilnik o monitoringu kakovosti zunanjega zraka, (Ur. l. RS, št. 36/07)

Podnebne značilnosti

Vipavska dolina ima sredozemske podnebne razmere. Povprečna letna temperatura znaša 11,8 °C. Poletja so zmerno vroča s povprečno julijsko temperaturo 20,9°C , januarska povprečna temperatura pa je 2,9° C. Vipavska dolina ima več sončnih dni na leto, kot npr. osrednja Slovenija, daljšo vegetacijsko dobo in malo meglenih dni, približno 20 na leto. Največ padavin je pozno spomladi in jeseni, najmanj pa pozimi. Najbolj suh je februar. Vsako leto je približno 6 snežnih dni. Zelo pomemben podnebni dejavnik tega dela Slovenije je burja. Na vipavskem v povprečju piha 42 dni v letu. V kraškem delu občine prevladuje submediteranska klima. Zime so hladne, srednja januarska temperatura (izmerjena v meteorološki postaji v Komnu) znaša 2,4 °C. Srednje število dni z meglo na opazovani postaji je 25 dni. Zlasti pozimi je vreme na Krasu zelo spremenljivo, ledeno mrzli dnevi z burjo se menjavajo z dnevi tople odjuge. Snežnih dni je malo, pojavljajo pa se od pozne jeseni do pomladi. Povprečna julijska temperatura znaša 20,8 °C. V zahodnem delu Krasa so poletne temperature še višje. Jeseni je pogosta oblačnost (srednje št. oblačnih dni je 96), zato se temperature znižajo. Vegetacijska doba s temperaturo nad 5 °C traja 280 dni in nad 10 °C 203 dni, kar zlasti v vzhodnem delu ustvarja dobre razmere za vinogradništvo. Letna količina padavin je izmerjena v opazovalni postaji Komen in znaša 1645 mm. Padavine so prek leta dokaj enakomerno porazdeljene z viškom v jesenskih mesecih, drugi višek je na prehodu med pomladjo in poletjem.

Kakovost in obremenjenost zraka

Onesnaženost zraka pomeni prisotnost snovi v zunanjem zraku, ki škodljivo vplivajo na zdravje ljudi in živali, povzročajo škodo na materialih in moteče delujejo na ljudi. Območje občine Miren - Kostanjevica skladno z Uredbo o ukrepih za izboljšanje kakovosti zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 52/02) in Sklepom o določitvi območij in stopnji onesnaženosti zaradi žveplovega dioksida, dušikovih oksidov, delcev, svinca, benzena, ogljikovega monoksida in ozona v zunanjem zraku (Ur. l. RS, št. 72/03) sodi v območje SI4 (Goriška, Notranjsko-kraška in Obalno-kraška statistična regija). V skladu s kriteriji Uredbe o žveplovem dioksidu, dušikovih oksidih, delcih in svincu v zunanjem zraku (Ur. l. RS, št. 52/02) in Uredbe o benzenu in ogljikovem monoksidu v zunanjem zraku (Ur. l. RS, št. 52/02) je za območje SI4 določena II. stopnja onesnaženosti.

Za območje SI4 je značilno, da je:

- žveplov dioksid (SO₂) med zgornjim pragom ocenjevanja in mejno vrednostjo,
- svinec (Pb), ogljikov monoksid (CO) in benzen (C₆H₆) so pod spodnjim pragom ocenjevanja,
- dušikov dioksid (NO₂) in delci (PM₁₀) med mejno vrednostjo in dopustnim odstopanjem ter da
- ozon presega mejno vrednost ali vsoto mejne vrednosti in dopustnega odstopanja oziroma ciljno vrednost.

Merilne postaje onesnaženosti zraka za območje SI4 se nahajajo v Kopru in Novi Gorici. To sta območji, kjer je problematika z ozonom in delci PM₁₀ največja. Kakovost zraka v občini Miren - Kostanjevica načeloma ni problematična, saj nima nobenih pomembnih lokalnih onesnaževalcev (nobenega IPPC zavezanca). Problematično je onesnaževanje zraka iz Italije ter iz Nove Gorice.

Največ k onesnaženosti zraka v občini Miren – Kostanjevica prispevajo emisije iz prometa ter iz kurišč. Stopnja motorizacije je v občini Miren – Kostanjevica visoka. Število osebnih vozil na 1000 prebivalcev je v občini večje kot v Sloveniji.

Največji delež emisij v občini je iz sektorja stanovanj. Glede na sproščene emisije je med fosilnimi gorivi najprimernejša uporaba zemeljskega plina, ki pa ga v občini Miren-Kostanjevica ni. Sicer pa je najboljša nadomestilo za uporabo fosilnih goriv lesna biomasa, ki je obnovljiv vir energije in CO₂ nevtralno gorivo. (Lokalni energetske koncept občine Miren-Kostanjevica, GOLEA, avgust 2008)

Emisije iz prometa in kurišč

Na območju občine se ne pričakuje bistvenega povečanja prebivalcev, kljub temu pa se pričakuje porast prometa predvsem zaradi povečane mobilnosti. Večina širitve stavbnih zemljišč za potrebe stanovanjske gradnje je načrtovanih v neposredni bližini obstoječih naselij, večinoma v oskrbnih centrih oziroma v njihovi bližini, tako da so oskrbne dejavnosti dostopne peš, občina pa načrtuje tudi povezovalne kolesarske in peš poti. Poselitev tako ne bo generirala bistvenega povečanja prometa oziroma prometnih tokov in s tem povečanja emisij v zrak zaradi prometa. V naseljih se s strateškim delom OPN predvideva uravnoteženo razmerje med grajenimi in zelenimi površinami, ki med drugim pripomorejo k izboljšanju zraka v naseljih. Predvideva se tako prostorsko razporeditev zelenih površin, da jih bo mogoče povezati v zeleni sistem, le te pa povezati z odprtimi površinami na robovih naselij. Zelene površine naj bi bile dostopne peš in s kolesarskimi povezavami. K izboljšanju zraka v naseljih bodo pripomogle tudi obvozne ceste, ki se načrtujejo s strateškim delom OPN. Promet in s tem tudi emisije v zrak se bodo nekoliko povečale tudi zaradi razvoja gospodarskih con. Obstoječe plinsko omrežje v občini Miren – Kostanjevica predstavlja en sam distribucijski plinovod v dolžini 307 m. Nanj je neposredno priključen en objekt starih Goriških opekarn v Biljah. Zaradi širitve naselij se lahko poveča število individualnih kurišč. Zaradi spodbujanja energetske varčne gradnje ter uporabe alternativnih virov energije, pa naj bi se emisije iz kurišč vseeno zmanjšale.

Emisije iz proizvodnih dejavnosti

Proizvodne dejavnosti so pomemben vir emisij, zato se jih z OPN usmerja v zaokrožene gospodarske cone, ali izven strnjjenih območij poselitve, znotraj katerih se zagotovi tudi ustrezno komunalno infrastrukturo in potreben nadzor emisij. Dolgoročno lahko pričakujemo zmanjšanje emisij zaradi posodobitev proizvodnih procesov, uporabe alternativnih virov energije, energetske varčne gradnje ter soproizvodnje energije.

Emisije iz kmetijstva

Vir onesnaženj v kmetijstvu predstavlja predvsem uporaba fitofarmacevtskih sredstev in gnojil. V Občini Miren-Kostanjevica je intenzivno kmetijstvo prisotno v nižinskem delu občine, zaradi česar je treba zagotoviti, da se kmetijska dejavnost v občini izvaja v skladu z zahtevami za varstvo tal in voda.

DOLOČITEV OKOLJSKIH CILJEV PLANA TER MERIL ZA NJIHOVO VREDNOTENJE - ZRAK IN PODNEBNE SPREMEMBE

OKOLJSKI CILJI PLANA

1. Ohranjanje oz. izboljšanje kakovosti zraka - zmanjšanje emisij v zrak
2. Zmanjšanje vpliva na podnebne spremembe: zmanjšanje emisij toplogrednih plinov

OKOLJSKI CILJI, IZ KATERIH IZHAJAJO OKOLJSKI CILJI OPN

- Operativni program za ohranjanje in izboljšanje kakovosti zunanjega zraka
- Doseganje mejnih oz. ciljnih vrednosti po območjih za:
 - NO_x do 2010
 - SO₂ in PM₁₀ do 2005
 - NO₂ in Pb do 2010
 - CO do 2005
 - benzen in ozon do 2010
- Operativni program zmanjševanja emisij TGP
 - povečati delež obnovljivih virov energije v celotni energetski oskrbi države do leta 2010 (na 12%)
 - zmanjšanje energetske intenzivnosti (za 30 % do leta 2015 v primerjavi z letom 2000)
 - 2 % delež biogoriv v prometu do leta 2005 in 5,75 % do leta 2010
 - 16 % delež SPTE do leta 2012 v proizvodnji električne energije
 - 30 % nižja poraba energije v novih stavbah in možnost znižanja porabe energije v javnem sektorju za 15 %

CILJI SPRO

- Zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z ustrezno in racionalno infrastrukturno opremljenostjo, z razvito mrežo gospodarskih in storitvenih dejavnosti ter dostopnostjo do družbene javne infrastrukture.
- Spodbujanje rabe obnovljivih virov, kjer je to prostorsko sprejemljivo.
- Zagotavljanje povezanosti urbanih naselij in njihovih zaledij z učinkovitejšo mobilnostjo, podprto z javnim potniškim prometom.

DEJAVNOSTI/POSEGI Z VPLIVI

- raba energije v industriji in gradbeništvu
- raba energije v široki rabi (gospodinjstva, storitveni, javni sektor ter ostala široka raba, kmetijstvo)
- promet
- odpadki

USMERITVE IN UKREPI ZA DOSEGANJE CILJEV

- uporaba obnovljivih virov energije – male hidroelektrarne, sončna energija, energija vetra, geotermalna energija
- energetska varčna gradnja
- energetska sanacija javnih stavb
- zmanjševanje potreb po prometu (spodbujanje JPP, kolesarjenja, peš prometa; racionalna razmestitev oskrbnih in storitvenih dejavnosti – vzpostavljanje omrežja naselij)
- soproizvodnja električne energije in toplote
- vzpostavljanje sistemov daljinskega ogrevanja (zmanjševanje števila individualnih kurišč)
- spodbujanje pašništva

OKOLJSKI KAZALCI ZA SPREMLJANJE DOSEGANJA CILJEV Z IZVAJANJEM OPN

Neposredni kazalci:

- kakovost zraka glede na prisotnost NO_x, SO₂, NO₂, Pb, CO, PM₁₀, benzena in ozona
- kakovost zraka glede na prisotnost toplogrednih plinov (CO₂, CH₄, N₂O)

Posredni kazalci:

- dolžina distribucijskega plinovodnega omrežja
- delež prebivalcev priključenih na plinovodno omrežje
- delež prebivalcev priključenih na sisteme daljinskega ogrevanja
- število objektov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in kogeneracijo
- delež energije proizvedene iz obnovljivih virov in s kogeneracijo
- število prepeljanih potnikov z javnim potniškim prometom
- dolžina kolesarskih stez
- število energetske saniranih javnih stavb

POVZETEK

- Občina spada med manj obremenjena območja z ozonom v Sloveniji. Vzrok za višje dnevne koncentracije so emisije iz prometa, kot tudi emisije iz industrijskega in urbaniziranega območja severne Italije.
- Trendi naraščanja koncentracij ozona so za obdobje 2009-2012 značilni za vsa merilna mesta v Sloveniji, kar pomeni da je vzrok za to v spremenjenih klimatskih pogojih in se gonilna sila ne nahaja v občini.
- V občini so le občasno v zimskih mesecih ob pojavu inverzije presežene mejne dnevne vrednosti koncentracije PM 10. V občini so koncentracije PM10 med najnižjimi v primerjavi z ostalo Slovenijo.
- Onesnaženost z NO2 ne presega mejnih vrednosti in je v primerjavi z Slovenijo relativno nizka.
- Onesnaženost zraka z ostalimi onesnaževali ni zaznana, saj se stalne meritve ne izvajajo. Kot izhaja iz okoljskih poročil občine je stanje zraka dobro, večina območja občine spada med izredno čista območja kar se zraka tiče.

B. PROMET

Celostna prometna strategija čezmejne goriške regije je bila izdelana za območja občin Renče-Vogrsko, Miren-Kostanjevica, Šempeter-Vrtojba, Kanal ob Soči, Brda, Mestne občine Nova Gorica in občine Gorica v Italiji. Izdelana je bila v okviru projekta PUMAS, ki je bil sofinanciran iz medregijskega EU programa Alpine Space. V dokumentu so analizirane prednostni, slabosti, izzivi in nevarnosti, s katerimi se regija sooča na področju trajnostne mobilnosti.

V vsakoletnih programih dela občina določi prioritete in aktivnosti ter izboljšuje situacijo v destinaciji glede tega vprašanja. Občina izvaja številne aktivnosti z namenom minimizacije vplivov transporta toda za večino rešitev ni pristojna. Vsekakor pa je občina aktivna tam, kjer lahko v okviru svojih nalog in pristojnosti naredi velike korake. V zadnjih letih je bilo v destinaciji urejenih veliko poti za pešačenje in kolesarskih poti:

- [priloge linki kolesarskih poti in ponudbe kam na izlet : http://www.miren-kostanjevica.si/turizem/kolesarske-konjeniske-in-pes-poti/](http://www.miren-kostanjevica.si/turizem/kolesarske-konjeniske-in-pes-poti/)

Javni prevoz je ustrezno organiziran do sedeža destinacije. V destinaciji vozi en javni avtobusni prevoznik NOMAGO. Vozni redi so objavljeni na avtobusnih postajališčih ter spletni strani ponudnika. V destinaciji je organiziran šolski prevoz, ki zajame praktično vse vasi. Velika pridobitev za občino je dogovor glede sodelovanja z Društvom paraplegikov Nova Gorica, ki za vse starejše iz občine izvaja brezplačne prevoze.

V destinaciji so zagotovljene avtobusne povezave do centra destinacije. Posledično planiramo umestiti v strategijo in akcijski načrt vrsto ukrepov za spodbujanja trajnostne mobilnosti z

vzpostavijo novih kolesarskih stez in poti, pešpoti in večja uporaba javnih prevoznih sredstev. Vzpostavili in označili smo mrežo kolesarskih in konjeniških poti po občini. Priključeni smo projektoma Interbike in Croctal, ter na področju e-mobilnosti Alterenergy. Priključili smo se projektu Alterenergy. Projekt prispeva k trajnostni rabi energije v manjših občinah na območju Jadrana, in sicer skozi celostno in trajnostno upravljanje energetskega virov in proizvodnje energije iz obnovljivih virov, z namenom povečanja energetske samostojnosti občin. V okviru tega je bil izdelan Akcijski načrt za trajnostno energijo (SEAP- Sustainable Energy Action Plan) občine Miren-Kostanjevica, ki vsebuje med drugim tudi analizo rabe energije v prometu in nabor ukrepov na področju trajnostne mobilnosti, postavljena je bila ena polnilnica za vozila na električni pogon v Mirnu in omogočena je izposoja treh električnih koles, ki jih uporabljajo zaposleni na občinski upravi ter ostali zainteresirani.

Projek: Krajina in čezmejne kolesarske poti – CroCTaL [https://www.miren-](https://www.miren-kostanjevica.si/obcina/projekti/krajina-in-cezmejne-kolesarske-poti-croctal/)

[kostanjevica.si/obcina/projekti/krajina-in-cezmejne-kolesarske-poti-croctal/](https://www.miren-kostanjevica.si/obcina/projekti/krajina-in-cezmejne-kolesarske-poti-croctal/)

Slovensko-italijansko čezmejno območje se ponaša z raznoliko in pisano krajino: od gozdnatih predelov in obdelanih gričev do urbanih območij, od porečij do prostranih polj. Trajnostna mobilnost, uresničena v obliki kolesarskih poti, je lahko orodje, ki prispeva k oživitvi krajine, vrednotenju slabo poznanih predelov območja in spodbudi uporabe počasne mobilnosti med občani. Poleg tega, je širjenje sistemov trajnostnega turizma lahko koristen dejavnik za spodbudo turističnega gospodarstva, ki prav tako preživlja krizne čase in potrebuje nove priložnosti za razvoj.

Projekt CroCTaL si kot cilj zastavlja izboljšavo čezmejnih cestnih povezav ter povezavo mest in podeželja z željo po omejitvi prometa in onesnaževanja. Glavni cilj projekta je izdelava mreže kolesarskih poti v čezmejnem območju, ki bi se zlila z različnimi vidiki krajine, prisotnimi v območjih partnerjev. Tako postane okolje izhodišče za javna dela: kolesarska steza je sredstvo, s pomočjo katerega je mogoče doživeti lokalno krajino. Infrastrukture se trdno navezujejo na območje, katerega vidike in posebnosti bodo upoštevane tako pri uporabljenih materialih kot pri značilnostih urbane opreme in enotni prometni signalizaciji kolesarskih stez, ob istočasni ciljno usmerjeni promociji rezultatov.

Območje izvajanja projekta obsega občine: Nova Gorica, Šempeter-Vrtojba, Kanal, Miren-Kostanjevica, Renče-Vogrsko Brda, Komen, ter pokrajine Gorica, Videm, Padova in Ferrara, in Avtonoma Dežela Furlanija-Juljska Krajina Centralna direkcija za mobilnost, energijo in prevozne infrastrukture.

Projekt bo trajal 3 leta. Predvideni izdatki znašajo 1.499.000 € in bodo med partnerji razdeljeni glede na izvedene dejavnosti.

Projekt CroCTaL v Občini Miren-Kostanjevica predstavlja nadaljevanje projekta Interbike, saj je predvidena, poleg nabave opreme in promocijskih materialov, tudi delna izgradnja kolesarske poti iz Mirna na Kras, katere projektiranje in pridobivanje potrebnih dovoljenj bo potekalo. Skupna vrednost projekta za Občino Miren-Kostanjevica je 72.000,00 EUR.

PROJEKT: Čezmejne intermodalne kolesarske povezave – INTERBIKE [https://www.miren-](https://www.miren-kostanjevica.si/obcina/projekti/cezmejne-intermodalne-kolesarske-povezave-interbike/)

[kostanjevica.si/obcina/projekti/cezmejne-intermodalne-kolesarske-povezave-interbike/](https://www.miren-kostanjevica.si/obcina/projekti/cezmejne-intermodalne-kolesarske-povezave-interbike/)

Glavni namen projekta je vzpostaviti mrežo kolesarskih povezav na čezmejnem območju s spremljajočo infrastrukturo in mrežo intermodalnih povezav. Predvidene aktivnosti so: izdelava načrta glavne kolesarske trase z navezavami na lokalne poti in intermodalne povezave, ki bodo omogočile neprekinjeno potovanje od Ravenne do Kranjske Gore, priprava študije s predlom enotnega sistema označevanja poti, gradnja posameznih manjkajočih odsekov poti, vzpostavitev spremljajoče infrastrukture, priprava podatkovne baze in digitalne infrastrukture za geografski informacijski sistem, vzpostavitev spletne strani, priprava štirijezičnega kolesarskega vodnika z zemljevidom ter promocija projekta v javnosti. Celotna vrednost projekta znaša 3.514.000 EUR. Potekal bo štiri leta (januar 2010-december 2013), izvajal pa se bo na območju dežel Emilia-Romagna, Veneto in Furlanija Juljska krajina na italijanski strani ter Obalno-kraške, Goriške in Gorenjske statistične regije na slovenski strani. Občina Miren-Kostanjevica je v okviru projekta v maju 2012 izvedla rekonstrukcijo kolesarske poti med Mirnom in Vrtojbo ter odcepa proti Pomniku

braniteljem slovenske zemlje na Cerju v skupni dolžini 1.8 km. V prihodnjih mesecih bomo postavili ustrezne označevalne table na že obstoječih kolesarskih poteh po občini.

Destinacija ima sprejet **Lokalni energetski koncept** in **Akcijski načrt za trajnostno energijo (SEAP) - objavljeno na spletni strani občine.**

V Akcijskem načrtu za trajnostno energijo (SEAP) občine Miren-Kostanjevica je predvideno spremljanje rabe energije v prometu. Spremljanje javnega voznega parka se bo odvijalo na nivoju beleženja letno prevoženih kilometrov in porabljenega goriva. Spremljanje zasebnega in komercialnega prometa pa se bo odvijalo na nivoju spremljanja prometnih obremenitev Direkcije RS za ceste d.d. na cestah v občini Miren-Kostanjevica.

Glede na dejstvo, da občina ne more rešiti sama prometne problematike – predvsem premestitve glavne ceste izven samega mestnega jedra, ker to ni v njeni pristojnosti, se je občina posvetila v zadnjih letih urejanju kolesarskih in peš poti, električne polnilnice in drugim oblikam mehke mobilnosti.

Za nižanje ogljičnega odtisa sta bili izgrajeni dve **električni polnilnici, v Mirnu in Opatjem selu.**

V planu je izvedba novih električnih polnilnic in s tem spodbujati zmanjševanje ogljičnega odtisa v destinaciji. Na razpolago imamo tri električna kolesa, ki so brezplačno na voljo občanom in obiskovalcem. V planu je vzpostavitev **mreže izposojevalnic koles in električnih koles** s sosednjimi občinami in širše regijsko, ter s tem in promocijskimi akcijami spodbujati uporabo koles. Kolesa je občina Miren-Kostanjevica pridobila v sklopu projekta Alterenergy skupaj z GOLEO (Goriška lokalna energetska agencija). Gre se za mestna kolesa in dodatno opremo: kovček, čelado, pumpo in ključavnico. Več o projektu Alterenergy si lahko preberete na <http://www.golea.si/alterenergy> oz. <http://www.alter-energy.eu/>.

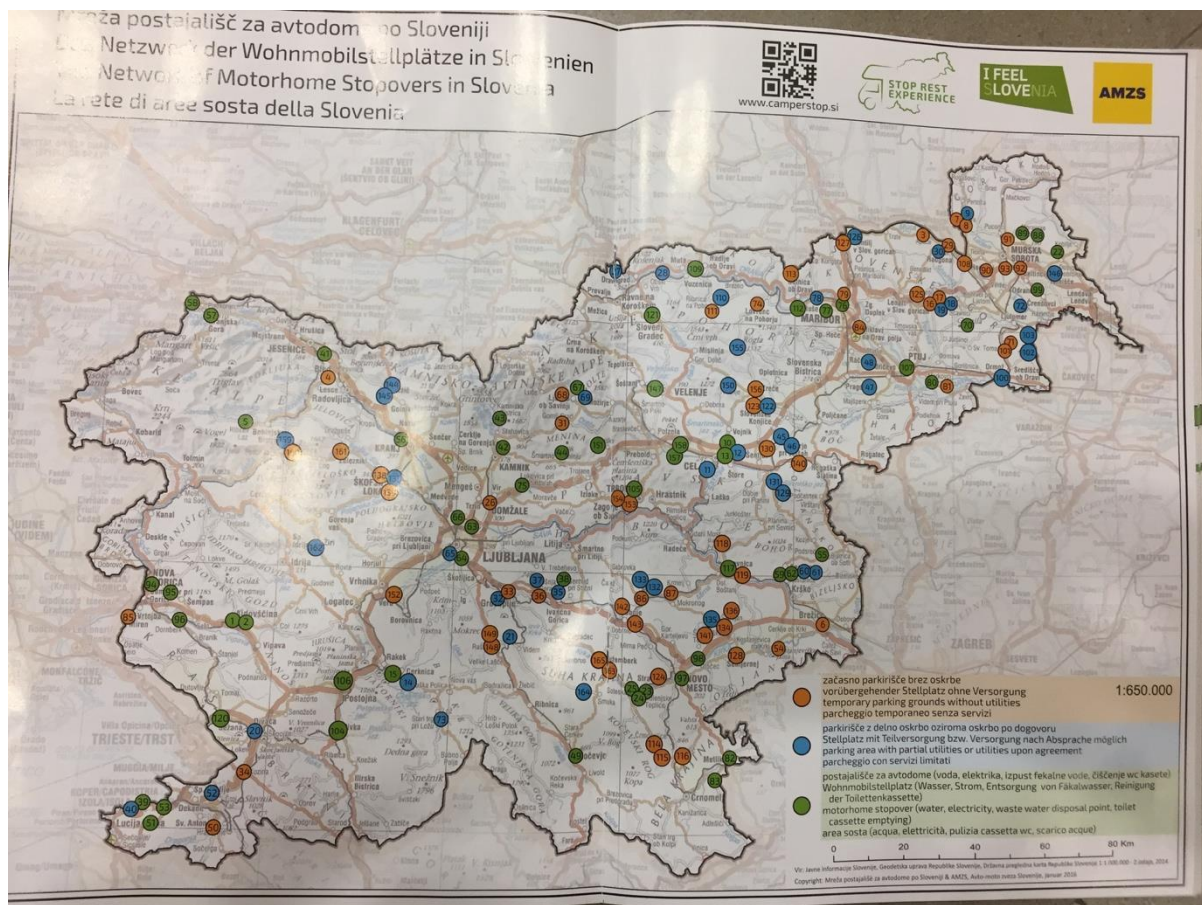
Trajnostna mobilnost turističnih destinacij in katerega namen je spodbujati nizkoogljično mobilnosti v kraškem zaledju in zagotoviti boljšo dostopnost do turističnih krajev in prispevati k zmanjševanju onesnaževanja okolja zaradi prometa.

O kakovosti zraka, onesnaževalcih in emisijah je več zapisanega v ANALIZI - zrak, kjer so podatki povzeti po okoljskem poročilu. Destinacija sicer nima posebnih merilnih naprav za tovrstno merjenje vsekakor pa spodbuja ukrepe za izboljšanje zraka in zmanjšanje emisij. Vse navedeno je vključeno tako pri ukrepih, ki jih predvideva LEK - priponka, kot v ukrepih - potenciali obnovljivih virov energije, cilji energetskega načrtovanja in predlogi ukrepov. Drugi ukrepi, ki jih je občina že pričela izvajati se tičejo tudi spodbujanja namestitve novih električnih polnilnic, kot tudi pri spodbujanju kolesarjenja in pešačenja (že pri več drugih točkah). Kot posebno angažiranost občine, za spodbujanje izboljšanja zraka v destinacije štejemo številne aktivnosti, sestanke, angažiranje župana idr. z namenom, da se prebivalce prepriča, osvesti, da drevesa pomembno izboljšujejo zrak in da je njihovo odstranjevanje nesmiselno. K zmanjševanju ogljičnega odtisa destinacija prispeva tako, da spodbuja namestitve novih električnih polnilnic, kolesarjenje in pešačenje. Vse podrobneje navedeno pod zgornjimi točkami.

Mreža postajališč za avtodome

Mreža postajališč je projekt, v katerega se je občina vključila že pred leti. V okviru konference Zlati kamen je bil projekt eden od treh predstavljenih primerov dobre prakse tako na Bledu kot v reviji, ki je izšla ob tej priložnosti. Tega se zavedajo tako v občinah, ki so v projekt že vključene, kot v tistih, ki so v teh dneh izrazile interes, da bi se vanj vključile v prihodnjih tednih. V okviru projekta so pripravili analizo stanja, med katero bodo popisali mikrolokacije postajališč. To je izhodišče za pripravo časovne in finančne konstrukcije projekta, s katerim želijo partnerji pod enotno tržno znamke tako doma kot v tujini promovirati Slovenijo, predvsem pa lokalno turistično ponudbo skozi oči popotnika z avtodomom. Da bi se popotniki z avtodomom v Sloveniji počutili dobrodošle in da bi pri nas doživeli kaj drugačnega bo v okviru projekta v prihodnjih treh letih v vsaj 50 slovenskih občinah vsaj eno standardizirano postajališče za avtodome z informacijsko tablo z namigi za izlet.

Nosilec projekta je Občina Mirna, partnerji v projektu pa so trenutno občine Benedikt, Bled, Črnomelj, Dobropolje, Dolenjske Toplice, Gornji Grad, Hrpelje-Kozina, Idrija, Jesenice, Kočevje, Koper, Kostanjevica na Krki, Kozje, Krško, Ljubno, Lukovica, Metlika, Miren-Kostanjevica, Nova Gorica, Ormož, Postojna, Radenci, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem, Razkrižje, Semič, Sevnica, Slovenj Gradec, Slovenske Konjice, Šentjernej, Šentjur, Šentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Trebnje, Velenje, Velike Lašče, Vrhnika, Zagorje ob Savi, Zreče, Žalec, Železniki in Žužemberk

C. ZRAK IN PROMET - VPLIVI TURIZMA

Pozitivni in negativni vplivi turizma:

Pozitivni:

- dvigovanje okoljske ozaveščenosti (javnost spoštuje okolje)
- izgradnja in ureditev poti za mehko mobilnost;
- vpeljava trajnostnih mobilnih sredstev za turiste, ki so na voljo tudi lokalnim prebivalcem;
- nadgradnja ponudbe e-polnilnic
- oddaja e-koles v uporabo turistim in prebivalcev
- spodbujanje "aktivnega popotovanja" med zanimivostmi v destinaciji z ekološkimi prevoznimi sredstvi ima pozitiven vpliv na okolje in zdravje
- urejene kolesarske poti.

Negativni: glede na to, da obiskovalcev ni veliko, so vsi spodnji učinki v veliki meri hipotetični - nanje dajemo pozornost in jih pri razvoju turizma upoštevamo, da ne bi prišlo do negativnih posledic

- onesnaženje zraka zaradi povečanega vpliva turističnega prometa, odpadkov
- povečan in moteč promet, ki ga povzročajo turisti
- večja onesnaženost zraka in okolja (višji CO₂)
- pomanjkanje parkirnih mest za lokalno prebivalstvo na račun turistov

1.2. KULTURA

Destinacija turizem načrtuje in upravlja ter s tem preprečuje negativne vplive. Tam, kjer ni mogoče zagotoviti nadzora nad obiskovalci, se občina za enkrat poslužuje le vodenih obiskov. Na destinaciji so jame kot primer. Ker za enkrat ni mogoče zagotoviti stalne prisotnosti osebja, so dostopi v jame možni zgolj z vodičem jamarskega društva, ki deluje na Krasu. Vsakršni poseg v kulturno dediščino je v soglasju z Zavodom za kulturno dediščino.

Kjer je kulturna dediščina dostopna in obiskana, destinacija kraj označi in na vidnem mestu poda informacije (npr. Jama Pečinka). Občina spodbuja in preprečuje propadanje kulturne dediščine tudi z razpisom za sofinanciranje obnove kulturne dediščine ter programom na področja turizma. Na ta način občina vzpodbuja obnovo in vzdrževanje kulturnih spomenikov (obnova zvonika v Selah na Krasu, obnova Fabianijeve vežice na pokopališču v Kostanjevici na Krasu), skrb za estetski videz in urejeno okolico kulturnih znamenitosti. <https://www.mojaobcina.si/miren-kostanjevica/razpisi/javni-poziv-za-sofinanciranje-registriranih-enot-kulturne-dediscine-na-obmocju-obcine-miren-kostanjevica-3.html>

<https://www.mojaobcina.si/miren-kostanjevica/razpisi/javni-poziv-strokovni-in-zainteresirani-javnosti-k-posredovanju-predlogov-primernih-vsebin-z-moznostjo-izvedbe-za-uporabo-obstojecega-objekta-frnaza-bilje-s-pripadajoco-okolico.html>

Občina vsako leto preko javnega razpisa sofinancira kulturne programe in projekte.

Občina financira projekte s področja kulturne dediščine:

- 1) Javni razpis za sofinanciranje projektov na področju družbenih dejavnosti v Občini Miren-Kostanjevica v letu 2018 - za primer izdaje knjig, zgibank in drugega gradiva, ki ga financira občina
 - izvedba drugih akcij, ki pomenijo prispevek k zadovoljevanju javnih potreb in dostopnosti storitev (izdaja knjižnih publikacij, zbornikov, revij ter zvočnih in video zapisov ipd.).
- 2) Javni razpis za sofinanciranje prireditev in drugih aktivnosti, ki pospešujejo razvoj turizma v Občini Miren-Kostanjevica v letu 2018
 - prireditve in dejavnosti, ki pospešujejo turistični razvoj in promocijo Občine Miren-Kostanjevica,
 - akcije na področju urejanja in varovanja okolja, ohranjanja kulturne in naravne dediščine, oživljanja ljudskih običajev in domače obrti

Kulturno dogajanje v občini oblikujejo pretežno naša kulturna društva, pa tudi posamezniki, ki jim je kulturno in umetniško ustvarjanje bodisi poklic bodisi užitek.

Na območju naše občine so registrirana številna kulturna društva:

- VOKALNA SKUPINA CHORUS '97 MIREN
- VOKALNA SKUPINA »GLAS« BILJE, <https://sl-si.facebook.com/vokalnaskupina.glasbilje>
- PROSVETNO DRUŠTVO »KRAS« OPATJE SELO
- KULTURNO DRUŠTVO »STANKO VUK« MIREN-OREHOVLJE
- MOŠKI PEVSKI ZBOR »ANTON KLANČIČ« MIREN
- DRUŠTVO »SIMON JENKO«, Temnica 10, 5296 Kostanjevica na Krasu
- KULTURNO UMETNIŠKO DRUŠTVO »ROŽMARIN« TEMNICA, Lipa 20, 5296 Kostanjevica na Krasu

- ŠPORTNO KULTURNO TURISTIČNO DRUŠTVO FARJOVCA, Vojsčica 37, 5296 Kostanjevica na Krasu
- LETALSKO MODELARSKI KLUB MIREN
- TURISTIČNO DRUŠTVO DREN
- KULTURNO TURISTIČNO DRUŠTVO »ZARJA« BILJE
- ČEVLJARSKO DRUŠTVO MIREN
- DRUŠTVO KERAMIKOV BILJE
- KUD NEGOVAN NEMEC BILJE <https://www.facebook.com/KUD.Negovan.Nemec>
- ŠPORTNO KULTURNO DRUŠTVO MIREN
- KULTURNO DRUŠTVO KOSTANJ, Kostanjevica na Krasu 75, 5296 Kostanjevica na Krasu

Poleg naštetih pa na področju kulture delujejo še sledeča društva:

- DRUŠTVO ŽENA BILJE
- DRUŠTVO ŽENA MIREN-OREHOVLJE
- DRUŠTVO ŽENSK "ŽBRINCA" OPATJE SELO
- AKTIV KMEČKIH ŽENA TEMNICA
- DRUŠTVO UPOKOJENCEV MIREN
- DRUŠTVO UPOKOJENCEV BILJE
- DRUŠTVO UPOKOJENCEV KOSTANJEVICA NA KRASU
- DRUŠTVO PROSTOVOLJCEV VINCENCIJEVE ZVEZE DOBROTE
- ZAVOD ECO KRAS, <https://www.facebook.com/ZavodEcoKras/>
- Jamarski klub Temnica
- Prostovoljno gasilsko društvo Kostanjevica na Krasu
- Turistično društvo Cerje
- Vaško turistično razvojno društvo Škrla, <https://www.facebook.com/Dru%C5%A1tvo-%C5%A0KRLA-Lipa-355783007940657/>
- Turistično društvo "Dren"
- Turistično društvo 1. svit Goriški Kras
- Turistično društvo Miren
- Zavod ECO Kras, <https://sl-si.facebook.com/zavod.ecokras.7>
- Društvo upokojencev Miren
- Društvo žena Miren-Orehovlje
- Aktiv kmečkih žena Temnica
- Društvo upokojencev Bilje
- Letalsko modelarski klub Miren-Orehovlje
- Mladinska vokalna skupina "GLAS" Bilje
- Društvo upokojencev Kostanjevica na Krasu
- Športno kulturno društvo "Tabor" Vojsčica
- Mladinsko društvo Trstelj
- Občinski odbor združenja borcev za vrednote NOB
- Lovska družina Trstelj
- Župnijska karitas Miren
- Krajevna organizacija rdečega križa Bilje
- Društvo GO-Spominčica
- Društvo prostovoljcev Vincencijeve zveze dobrote

Občina Miren-Kostanjevica je skupaj z občinami Brda, Kanal, Šempeter-Vrtojba in Mestno občino Nova Gorica soustanoviteljica Goriške knjižnice »Franceta Bevka« Nova Gorica. Letno prispeva sredstva za nakup gradiva, za delovanje osrednje ter potujoče knjižnice ter za izvedbo akcij.

Na področju ljubiteljske dejavnosti deluje Javni sklad za kulturne dejavnosti Območna izpostava Nova Gorica, ki pokriva območje lokalnih skupnosti Miren-Kostanjevica, Brda, Kanal, Šempeter-Vrtojba in Nova Gorica. Sklad zagotavlja strokovno-organizacijsko pomoč ljubiteljskim kulturnim društvom in zvezam pri izvajanju njihovih ljubiteljskih dejavnosti.

Občina Miren-Kostanjevica vsako leto poravnava svoje ustanoviteljske obveznosti do navedenih ustanov.

Poleg navedenih društev in ustanov v Občini Miren-Kostanjevica delujeta tudi dve galeriji, in sicer Atelje Negovana Nemca, akad. kiparja stalna zbirka kiparjevih del Bilje 187a 5292 Renče www.negovan-nemec.si

<http://www.facebook.com/pages/KUD-Negovan-Nemec/232898003418567>

Izredno pomembna je za občino stalna zbirke del domačega umetnika:

- **GALERIJA OSKAR KOGOJ NATURE DESIGN** v Mirnu

Občina spodbuja umetniške - kulturne dejavnosti tudi preko javnih priznanj :

Časti občan občine - Oskar Kogoj

Slika 11: Častni občan Občine Miren-Kostanjevica

Slika 12: Oskar Kogoj

A. SNOVNA - NEPREMIČNA KULTURNA DEDIŠČINA

PRILOGA 2

Posebej je potrebno izpostaviti uspešen projekt s področja oživljanja kulturne dediščine. Občina je bila partner v čezmejnem projektu LIVING FOUNTAINS <http://www.livingfountains.eu/> - Oživljanje vodnjakovi in kalov v čezmejnem območju, Program čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013. Cilj projekta je bila obnova vodnjakov in kalov kot spomenikov kulturne dediščine z namenom oživiti dogajanje, povezano z zgodovinsko kulturno dediščino vodnjakov, in poudariti naraščajoč pomen ohranjanja lokalnih virov čiste pitne vode v urbanem prostoru.

Slika 13: Obnovljen vodnjak

Slika 14: Obnovljen kal za napajanje živine

Slika 15: Obnovljen vodnjak

Slika 16: Obnovljen kal

B. NESNOVNA DEDIŠČINA

OBČINA ima spoštljiv odnos do nesnovne kulturne dediščine. V okviru svojih aktivnosti Zavod oz. občina na različne načine spodbujata ohranjanje običajev in drugih primerov nesnovne dediščine – predvsem preko financiranja in spodbujanja delovanja turističnih društev, financiranja dogodkov, prireditev in izdajanja knjig na to temo. Ker je register nesnovne dediščine relativno nov, se je OBČINE šele v letošnjem letu odločila in pristopila k popisu nesnovne dediščine, ki jo želi razvijati, zaščititi, tržiti.

Destinacija ima spoštljiv odnos do nesnovne kulturne dediščine. Običaj »ciljanje pirhov«, ki je značilen za Miren, je vpisan v Seznam registriranih enot nesnovne kulturne dediščine pod št. EID:2-00012 – »Velikonočne igre s pirhi«. V okviru svojih aktivnosti na različne načine spodbuja ohranjanje običajev in drugih primerov nesnovne dediščine – predvsem preko financiranja in spodbujanja delovanja turističnih in kulturnih društev ter preko priložnostnih projektov.

Dediščina suhozidne gradnje je vpisana na Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva. Gre za prvobitno tehniko gradnje predvsem na Krasu in v Istri. Destinacija je po višinskem delu (Kras) preprejena s suhozidanimi zidovi. Destinacija občane obvešča o tečajih in predavanjih na temo suhozidne gradnje ter spodbuja obnavljanje suhozidnih zidov. Suhozidna gradnja je namreč večina zidanja brez uporabe veziva, pri kateri z odbiranjem razpoložljivega lokalnega kamna, pridobljenega s čiščenjem in urejanjem zemljišč, ter ob razumevanju skladnje, nastajajo različni tipi trdnih kamnitih objektov. Za gradnjo suhih zidov v odprti krajini se uporablja izključno lokalni neobdelan kamen iz neposredne bližine gradnje. Graditelj se mora vedno znova prilagajati razpoložljivemu, vselej drugačnemu materialu in ga smiselno sestaviti v uporabno konstrukcijo, zato prihaja tudi do lokalno pogojenih različic. Suhi zidovi v odprti krajini služijo različnim namenom. So ogradni, pašniški, vinogradniški, mejni, kolovozni, podporni, protiveterni, protipožarni. V tehniki suhega zidu so grajeni tudi podporni zidovi - škarpe, zavetja pred burjo, opore za trte, groblje, obzidani izviri, kali, vodnjaki, cisterne, ledenice, peskolovi, apnenice, poti, mostovi, železniški nasipi, pečke, okopi, hiške, svinjaki, stopnice in drugo, so zapisali na ministrstvu.

Slika 17: Akcija obnove suhozidanega zida

Slika 18: Suhozidani zidovi na UNESCO seznamu nesnovne kulturne dediščine

Posebej so v destinaciji poznane tipične jedi. Izpostavimo jih pri izvedbi praznika (Praznik špargljev, Praznik radičke, Frnažarski krompir ob Opekarskih dnevih, Fulije – velika noč), v okviru katerega ponudniki za čas trajanja festivala nudijo tipične jedi domačega kraja (povezava na napoved dogodka Opekarski dnevi <https://www.mojaobcina.si/miren-kostanjevica/dogodki/opekarski-dnevi-2018.html> povezava na napoved dogodka Praznik radička https://www.napovednik.com/dogodek478297_praznik_radicke_regrata. V prilogi je letak Praznika špargljev. Tipične jedi v naši destinaciji so bile lansko leto predstavljene v oddaji Dobro jutro.

Slika 19: Orehovlje, šparglji

V občinskem glasilu – marec 2016 so predstavljene Fulije – skoraj pozabljena velikonočna sladica.

Občina pri zaščiti dediščine sodeluje z lokalnim prebivalstvom, vsako leto razpiše sredstva za programe na področju kulture in turizma, med drugim tudi za take dejavnosti, kot je izdaja knjig, zgoščenk, raznih publikacij, delavnic, predavanj in podobno na področju urejanja in varovanja okolja ter ohranjanja kulturne in naravne dediščine.

Destinacija sodeluje z Zavodom za kulturo pri vseh posegih v kulturno dediščino in dela v skladu z njihovimi smernicami – primer obnove spomenika 1.sv.vojne - Vojaška kapelica pod Cerjem. Priloženo je Kulturnovarstveno soglasje k izvajanju obnove.

V občinskem glasilu, ki ga izdamo štirikrat letno in je objavljen tudi na naši internetni strani, zapisujemo in tako ohranjamo nesnovno dediščino trajno in dostopno. Primer zapisa zgodb - ustnega izročila: velikonočno ciljanje jajc - pdf občinskega glasila:

- marec 2016: Velikonočno ciljanje pirhov v Mirnu
- junij 2018: Ženske izenačile rekord moških, Okrogla miza o ciljanju pirhov, Cikanje jajc.

Nesnovna dediščina se ohranja tudi na prireditvah turističnih društev, ki jih sofinancira občina preko razpisa, kot zgoraj omenjeno. To so: - primeri prireditev s prikazom starih običajev in opis poteka tega na prazniku pa dodamo kot priponko. V prilogi je program Praznika špargljev.

Slika 20. Društvo žensk Žbrinca , tradicionalna kraška noša

Na povezavi

<https://www.miren-kostanjevica.si/turizem/zelen-shema-slovenskega-turizma/>

so pod naslovom KULTURNA DEDIŠČINA objavljeni prispevki o prireditvah, namenjenih ohranjanju zapuščine.

Občina podpira in sofinancira izdajo knjig, namenjenih ohranjanju in valorizaciji kulturne zapuščine.

1. Izdaja knjižne publikacije "40 let dogodka Ciljanje pirhov-živa kulturna dediščina Slovenije"
2. DVD: Opajske žene v begunstvu
3. Knjižna publikacija : BILJENSKI SLOVAR
4. DVD »Film o bičarstvu v Opatjem selu«
5. Brošura o Selah in Koritih na Krasu ter Hudem Logu
6. Brošura o Lipi na Krasu
7. Knjiga: Zgodbe goriških frnažarjev
8. DVD: Pobiranje krompirja in Novški sejem
9. Knjiga: Revalorizacija frnaže v Biljah

C. KULTURA - VPLIVI TURIZMA

Opišite pozitivne in negativne vplive turizma na kulturno dediščino, kot so:

Pozitivni:

- ohranitev, valorizacija in zaščita dediščine
- oživljanje in registriranje dediščine
- dvigovanje ozaveščenosti lokalnega prebivalstva in obiskovalcev o obsegu, pomenu in vrednosti dediščine
- ohranjanje identitete prebivalcev destinacije
- namenska poraba sredstev od obiska za obnavljanje in oživljanje dediščine
- donatorstvo za namene zelene prihodnosti v okviru te tudi kulturne dediščine

Negativni: glede na to, da obiskovalcev ni veliko, so vsi spodnji učinki v veliki meri hipotetični - nanje dajemo pozornost in jih pri razvoju turizma upoštevamo, da ne bi prišlo do negativnih posledic

- bojazen - sprememba ali izguba lokalne (avtohtone) identitete in vrednot (kot je prilagajanje

obredov itn. zahtevam turizma).

- nenamerno in namerno uničevanje
- onesnaževanje kulturnih točk

1.3.SOCIALO-EKONOMSKI IN SOCIOKULTURNI VIRI

1.3.1. LOKALNO PREBIVALSTVO IN KAKOVOST BIVALNEGA OKOLJA

Občina Miren-Kostanjevica se s 4.950 prebivalci po številu med slovenskimi občinami uvršča na 104. mesto. Meri 63 km², kar jo uvršča na 108. mesto. Na km² površine občine živi povprečno 77 prebivalcev, kar je manj kot v celotni državi (povprečje je 102 prebivalca na km²).

OBČINA beleži ugodne demografske, gospodarske, izobrazbene, kulturne in okoljske kazalnike.

Podatki v nadaljevanju se nanašajo na leto 2016: vir podatkov in povzetka je Statistični urad Slovenije.

Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil pozitiven, znašal je 2,3 (v Sloveniji 0,8).

Med aktivnim prebivalstvom občine je bilo v povprečju 9,5 % registriranih brezposelnih oseb, to je manj od povprečja v državi (11,2 %). Med brezposelnimi je bilo tu – kot v večini slovenskih občin – več žensk kot moških.

Povprečna mesečna bruto plača na osebo je bila v tej občini v znesku 1.415,04 EUR.

Med osebami v starosti 15 do 64 let (tj. med delovno sposobnim prebivalstvom) je bilo približno 58 % zaposlenih ali samozaposlenih oseb (tj. delovno aktivnih), kar je manj od slovenskega povprečja (60 %).

V občini je delovalo 5 vrtcev, obiskovalo pa jih je 209 otrok. Od vseh otrok v občini, ki so bili stari od 1–5 let jih je bilo 74 % vključenih v vrtec, kar je manj kot v vseh vrtcih v Sloveniji skupaj (78 %). V tamkajšnjih osnovnih šolah se je v šolskem letu 2016/2017 izobraževalo približno 320 učencev. Različne srednje šole je obiskovalo okoli 150 dijakov. Med 1.000 prebivalci v občini je bilo 38 študentov in 13 diplomantov; v celotni Sloveniji je bilo na 1.000 prebivalcev povprečno 39 študentov in 15 diplomantov.

V 2015 so bila v občini 404 stanovanja na 1.000 prebivalcev. Približno 82 % stanovanj je imelo najmanj tri sobe (tj. tri ali več). Povprečna uporabna površina stanovanja je bila 94 m².

Opišite pozitivne in negativne vplive turizma na lokalno prebivalstvo, kot so:

IZOBRAZBENA STRUKTURA IN IZOBRAŽEVALNE USTANOVE: 38 študentov in 13 diplomantov na 1.000 prebivalcev

ŠTEVILO DELOVNO AKTIVNIH: 1.883

BREZPOSELNOST: 192

DELOVNE MIGRACIJE : večina prebivalcev ima zaposlitev v radiusu 20 km (v občini in bližnjih večjih krajih: Nova Gorica, Sežana, Ajdovščina, bližnja italijanska mesta Gorica ,Udine, Trst)

Kakovost bivalnega okolja največkrat izražamo skozi čisto in zdravo okolje, ki vključuje kvaliteto zraka,

obremenjenost okolja s hrupom, obremenjenost okolja z elektromagnetnim sevanjem, obremenjenost okolja s svetlobnim onesnaževanjem, obremenjenost okolja z odpadki ter kvalitetno pitno vodo ter skozi privlačnost okolja za bivanje, ki je povezana z dostopnostjo do javne gospodarske infrastrukture, družbene infrastrukture ter oskrbnih in storitvenih dejavnosti, varnostjo območja za bivanje, dostopnostjo do zelenih in rekreacijskih površin ter kvalitetnim vidnim okoljem.

ČISTO IN ZDRAVO BIVALNO OKOLJE

Vsebine, ki zadevajo čisto in zdravo okolje so predstavljene v poglavjih 4.1 Zrak, 4.2 Obremenjenost okolja s hrupom, 4.3 Obremenjenost okolja z elektromagnetnim sevanjem, 4.4. Obremenjenost okolja s svetlobnim onesnaževanjem, 4.5 Ravnanje z odpadki ter 4.8 Vode.

PRIVLAČNO OKOLJE

Javna gospodarska infrastruktura

Prometne povezave v občini so zadovoljive. Glavni prometni povezavi v občini sta regionalni cestni povezavi Štanjel – Komen – Kostanjevica na Krasu – Opatje selo – Miren – Šempeter in Vogrsko – Volčja Draga – Križ Cijan.

Problematična je predvsem regionalna cestna povezava Krasa s Posočjem, ki glede na količino prometa ne ustreza varnostnim in tehničnim kriterijem.

V občini večjega sistema daljinskega ogrevanja ni. Obstoječe plinsko omrežje v občini Miren-Kostanjevica je del slovenskega distribucijskega omrežja. Nanj je neposredno priključen en objekt starih Goriških opekarn v Biljah.

Opremljenost z vodovodnim in s kanalizacijskim omrežjem je predstavljena v poglavju 4.8. Vode.

Družbena infrastruktura ter oskrbne in storitvene dejavnosti

Družbena javna infrastruktura je v občini zadovoljivo pokrita tako na področju zdravstva, socialnega varstva, izobraževanja, kulture kot športa in rekreacije. Večina družbene javne infrastrukture je skoncentrirane v Mirnu, osnovna družbena javna infrastruktura pa je zagotovljena v vseh naseljih v skladu z nivojem naselij znotraj omrežja naselij.

Oskrbne dejavnosti ter zaposlitvene možnosti so skoncentrirane v naseljih ravninskega dela občine, predvsem v Mirnu in Biljah. Kljub temu je Miren kot občinsko središče, predvsem v odnosu do ostalih občinskih središč v neposredni bližini Nove Gorice (Renče, Šempeter), še vedno prešibak.

V kraškem delu občine imajo centralna naselja glede na njihovo vlogo v omrežju naselij premajhno število prebivalcev. Ponudba oskrbnih dejavnosti tako postaja nerentabilna. Edini večji naselji Kostanjevica na Krasu ter Opatje selo zagotavljata le osnovno oskrbo prebivalstva, Opatje selo pa se z razvojem gospodarske cone razvija tudi kot zaposlitveno središče.

V občini deluje ena osnovna šola (OŠ Miren) ter dve podružnici (Bilje, Kostanjevica na Krasu). Vrtec deluje v Mirnu, Biljah, Kostanjevici na Krasu ter v Opatjem selu.

Javni transport, ki ga v občini opravljata dva prevoznika, večinoma služi prevozu učencev in dijakov. Ne opravlja pa prevoza za podjetja.

Skoraj vsi prebivalci Občine so priključeni na javni vodovod, in sicer je na javno vodovodno omrežje v občini priključenih 15 od skupno 15 naselij ter skupno 1.945 priključkov. Na območjih, kjer oskrba z vodo iz javnega vodovoda ni omogočena, se upravičencem oskrba izvaja tudi s prevozom vode na poziv.

Javne ceste: v OBČINE je trenutno kategoriziranih 86.300 m občinskih cest, od tega je 39.487 m kategoriziranih lokalnih cest in 46.813 m kategoriziranih javnih poti, na katerih izvaja vzdrževanje družba Kolektor CPG d.d..

Pozitivni:

- izboljšanje državlanskega udejstvovanja in ponosa

- turizem kot sredstvo miru
- krepitev skupnosti
- izboljšanje blaginje, veliko prebivalstva se preživlja oziroma ima delni prihodek od turizma
- turizem predstavlja vir dohodka

Negativni: glede na to, da obiskovalcev ni veliko, so vsi spodnji učinki v veliki meri hipotetični - nanje dajemo pozornost in jih pri razvoju turizma upoštevamo, da ne bi prišlo do negativnih posledic

- nezadovoljstvo lokalnega prebivalstva zaradi onesnaževanja okolja, hrupa turistov, zastojev na cestah, nespodobnega obnašanja turistov
- več prometnih nesreč
- ekonomska neenakost (dohodek iz turizma se ne porazdeli enakomerno)
- pojav kriminala
- na določenih območjih nezadovoljstvo lokalnega prebivalstva zaradi neurejenih parkirnih mest

1.3.2. ZASEBNI SEKTOR IN LOKALNO / TURISTIČNO GOSPODARSTVO

Po številu prenočitev v letu 2017 (skupaj 2.429) med najmanjše v Sloveniji. Povprečne dobe bivanja gostov znaša 2,9 dni.

Ne beležimo večjega vpliva sezonskosti (od maja do vključno septembra se beleži 56 % vseh prenočitev).

OBČINA je v letu 2017 iz naslova turistične takse zbrala 2.120,00 EUR prihodkov.

Nastanitvena ponudba na območju OBČINE ni zadovoljiva – tako po številu, strukturi, kakovosti kot dodatni ponudbi (ki je pomembna osnova za trženje izven glavnih poletnih mesecev). To področje predstavlja enega temeljnih izzivov za prihodnje srednjeročno do dolgoročno obdobje in nujna osnova za bolj organiziran nastop na trgu, za podaljševanje sezone in za pritegnitev novih ciljnih segmentov.

V letu 2017 je bilo v OBČINI 192 ležišč (podatki SURS, kategorija skupaj), od tega 0 ležišč oziroma 0 % v kategoriji hoteli in podobni nastanitveni obrati, preostala v manjših objektih (kategorija ostali nastanitveni objekti). Kampa uradna statistika (SURS) ne beleži. Imamo Postajališče za avtodome, ki pa še ni urejeno v skladu s standardi. Okoljsko certificiranih nastanitvenih ponudnikov še nimamo, v postopku certifikacije je Gostilna s prenočišči Kogoj iz Bilj.

Povprečna letna zasedenost vseh ležišč v OBČINI je nizka (3,4%). Kar je razumljivo, saj je turizem na povsem začetni stopnji razvoja, destinacija nima niti lastne spletne strani.

Kljub temu v letu 2018 beležimo izrazito povečanje nočitev in sicer v obdobju JAN -SEP 2018 kar za 211 % v primerjavi z enakim obdobjem lani (skupaj 5.128 nočitev , lani v enakem obdobju 2.105)

Na podeželju je ponudba raznolika, vendar za aktivnejše trženje podeželja še ne zadovoljiva, tako po številu kot kakovosti ponudbe. Ob tem so ponudniki nepovezani.

Trenutna ponudba destinacije temelji na

-Ekoturizmu/ športni turizem/ aktivne počitnice/doživetja v naravi v vseh letnih časih:

- vodni športi: supanje, kajak, ribolov na Vipavi
- pohodništvo-Pot miru/ 100 km označenih pohodniških poti, tudi čezmejnih
- kolesarjenje/ 80 km označenih tras

- konjeništvo
- Ostalo: jamarstvo, zeliščarstvo, kozjereja, fotolov

Slika 21: S kajakom po Vipavi

Slika 22: Kolesarstvo

-**Enogastronomiji** (tipične jedi, divji šparglji in beluši, sušene mesnine, pršut, teran/ posebnost = »osmice«, turistične kmetije).

-**Kulturno- zgodovinski in arhitekturni dediščini** s poudarkom na prazgodovinskih gradiščih, rimskih grobiščih, arhitekturi kraških naselij ter tipičnih suhogradnih kraških zidov in tradicionalni domači obrti (kamnoseštvo, čevljarsvo, opekarništvo, bičarstvo) , ter **največji znamenitosti destinacije**- Pomnikom miru in razglednim stolpom v Parku miru na Cerju z bogato zapuščino 1. svetovne vojne.

Slika 23: Obnova suhozidanega zidu na Krasu

Slika 24: Pomnik miru na Cerju

Slika 25: Bičarstvo

Gostoljubje, odličnost produktov in storitev ter nepozabna doživetja obiskovalcem zagotavlja
 12 ponudnikov nastanitev, skupaj trenutno 200 postelj v raznolikih, avtentičnih ambientih (sobe, apartmaji, gostišča, turistične kmetije)
 18 ponudnikov gostinskih storitev (gostilne, restavracije, turistične kmetije)

23 vinarjev
 4 ponudnikov OSMIC
 9 vodnikov (SLO, ITA, ANG, NEM jezik)
 4 muzeji in/ali kulturna dediščina: Čevljarski muzej, Muzej Oajske tradicije, Muzej Spomni se name, Mirenski grad
 2 galeriji domačih umetnikov (Oskar Kogoj in Negovan Nemec)
 preko 20 obrtnikov, ustvarjalcev in ponudnikov domačih pridelokov: zelišča, šparglji, olivno olje,...
 ter 8 turističnih, kuturnih in športnih društev.

Med največje in najbolj prepoznavne turistične prireditve v občini sodi **Praznik Špargljev** v maju, med ostale pa **Praznovanje 1.maja v Opatjem selu** in **Dan miru na Cerju**.

Med najstarejše, ki se kot priljubljen star običaj prenašajo iz roda v rod, pa **Ciljanje pirhov**. Praznik je vpisan tudi v **seznam slovenske nesnovne dediščine**.

STANJE TURIZEM:

Turizem je v OBČINE prepoznan kot ena najbolj potencialnih gospodarskih panog in kot tak tudi pozicioniran v aktualnem razvojnem načrtu Viziji in strategiji razvoja Občine Miren-Kostanjevica 2017-2015 in Akcijskem načrtu razvoja in organiziranosti turizma v Občini Miren-Kostanjevica , kjer je opredeljen kot nosilec nove gospodarske prepoznavnosti.

Kljub temu, da trenutno turistični kazalniki v OBČINE ne izkazujejo visokih vrednosti, je turizem prepoznan kot ena izmed potencialnih močnih gospodarskih panog, ki jo je pričaja občina strateško razvijati z velikim poudarkom na trajnostnem, zelenem značaju.

Kar je nenazadnje pokazala tudi SWOT analiza za področje turizma, ki je bila izdelana v sodelovanju z lokalnim prebivalstvom in stroko kot podlaga za načrtovanje nadaljnjega razvoja.

<https://www.miren-kostanjevica.si/wp-content/uploads/Priloga-5.pdf>

V zadnjih desetih letih se na zelenem podežlju dogajajo izredno pozitivni premiki: pojavljajo se novi ponudniki nastanitev, trasirajo se nove pohodniške in kolesarske poti, razvija se gastronomska ponudba, vedno več je prireditev, tudi v organizaciji društev.

Pozitivni in negativni vplivi turizma:

Pozitivni:

- boljše poslovanje celotne skupnosti, večji prihodki / boljše ekonomsko stanje
- nove infrastrukturne naložbe za razvoj gospodarskih subjektov
- nove zaposlitve / manjša brezposelnost
- gospodarski potenciali slonijo tudi na turizmu
- novi trendi, nove poslovne priložnosti
- vzpostavitev poslovnih vezi med ponudniki znotraj destinacije
- nadgradnja kmetijske dejavnosti s storitveno - dejavnost turizma na kmetiji (prenočišča, dopolnilna dejavnost na kmetiji)
- ustvarjanje novih delovnih mest
- izobraževanje, usposabljanje kadrov, višja izobrazbena struktura
- obnavljanje stanovanjskega fonda in fonda v mestu za potrebe prenočitvenih kapacitet

Negativni: glede na to, da obiskovalcev ni veliko, so vsi spodnji učinki v veliki meri hipotetični - nanje dajemo pozornost in jih pri razvoju turizma upoštevamo, da ne bi prišlo do negativnih posledic

- sezonskost dela, večja delovna migracija (s podaljševanjem sezone in ugodnimi klimatskimi pogoji se stanje izboljšuje)
- nižji dohodki zaposlenih v turizmu od slovenskega povprečja

1.3.3. JAVNI SEKTOR

Javni sektor je v destinaciji dobro organiziran, čeprav je večina sedežev institucij javnega sektorja v bližnji Mestni občini Nova Gorica. Sedež UE je v Novi Gorici, upravna pisarna pa na občini. Objekt občine - Pomnik je postal tudi sedež za poročne obrede, zaradi edinstvenosti lokacije privablja za tovrstne dogodke tudi turiste in druge obiskovalce.

Razdalja do vseh državnih institucij - z izjemo ministrstev in državnih organov je torej le nekaj kilometrov, javni prevoz do Nove Gorice je organiziral. V vplivih turizma na javni sektor smo navedli vplive na javni sektor.

V predlogi ANALIZE je to poglavje povezano z naložbami v infrastrukturo (ceste, letališča, kanalizacija, elektrika itn.), kar je sicer nejasno, saj definicija javnega sektorja ni povezana z naložbami v infrastrukturo. Ne glede na to v vplivih obravnavamo tudi to področje.

Pozitivni in negativni vplivi turizma:

Pozitivni:

- zaradi naraščanja turizma javni sektor - npr. zdravstveni, prilagaja svojo mrežo potrebam turistov, kar pozitivno vpliva tudi na prebivalstvo
- nove infrastrukturne naložbe - kolesarske poti, ureditev prometnic, krožišč
- obnove fasad v mestu. obnova nepremičninskega fonda
- posodabljanje komunalne infrastrukture

Negativni: glede na to, da obiskovalcev ni veliko, so vsi spodnji učinki v veliki meri hipotetični - nanje dajemo pozornost in jih pri razvoju turizma upoštevamo, da ne bi prišlo do negativnih posledic

- obraba infrastrukture
- drago vzdrževanje nove infrastrukture

2. DEL: RAZVOJ, KI VPLIVA NA TURIZEM DESTINACIJE

2.1. OKOLJSKA TVEGANJA

Okoljskih tveganj kot so pesticidi, tekstilna barvila, farmacevtski izdelki, vključno z vplivi rudarjenja in hidravličnega drobljenja za pridobivanje nafte/plina ni zaznati - v destinaciji prevladuje na podeželju kmetijska dejavnost. V zadnjih letih se povečuje eko pridelava. Okoljska tveganja, ki so podana so evidentirana in nadzorovana. Posebej so obravnavana v objavljenem **OKOLJSKEM POROČILU ZA CELOVITO PRESOJO VPLIVOV NA OKOLJE ZA OBČINSKI PROSTORSKI NAČRT OBČINE MIREN - KOSTANJEVICA**. Druga okoljska tveganja so natančno opisana v Občinskem programu varstva okolja.

2.2. NEVARNOST NARAVNIH NESREČ

Na razvoj destinacije vplivajo lahko tudi naravne nesreče, ki zmanjšajo obisk turistov za bodisi krajši ali daljši čas. Naravne nesreče so izjemni naravni dogodki, ki jih ljudje občutimo kot grožnjo za naša življenja in/ali premoženja in pri katerih je družba ali njen del izpostavljen takšni nevarnosti in izgubam ljudi ter premoženja, da pride do motenj v delovanju družbe. Kjer ni ljudi, ni naravnih nesreč, so samo naravni dogodki, ki po svojih zakonitostih potekajo že vse od nastanka Zemlje. Naravne nesreče so lahko vremenske ujme (toča, poplave, suša, vihar, žled, pozeba, tornado,...), poplave, potresi, zemeljski plazovi (skalni podori, snežni plazovi), epidemije nalezljivih bolezni, rastlinske bolezni, rastlinski škodljivci (npr. kobilice), itd.. V destinaciji ni nevarnosti naravnih nesreč kot so vulkani, orkani, cunamiji.

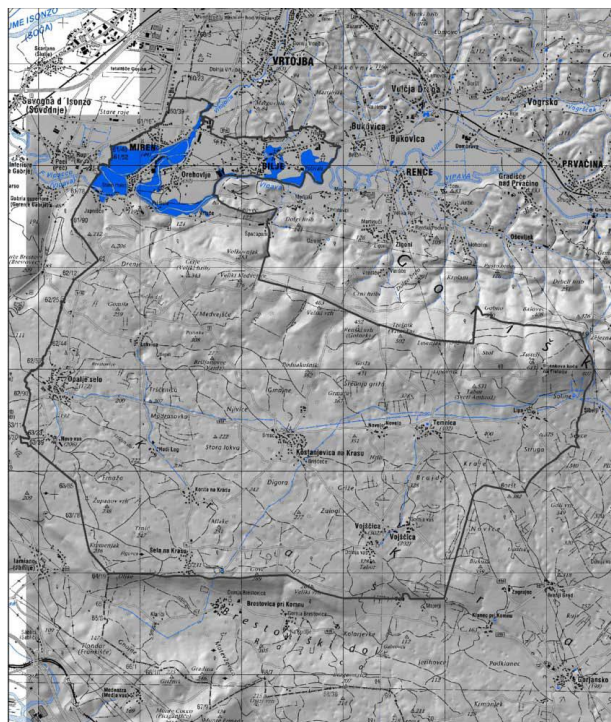
Najbolj občutljiva območja z vidika naravnih nesreč v OBČINE so območja, ki so podvržena suši ali poplavami.

Poplavna območja

Dolinski del občine sodi v porečje reke Vipave. Na področju poplavne varnosti povzroča največjo ogroženost prav reka Vipava. Po uradnih podatkih ARSO obsega območje katastrofalnih poplav v občini Miren - Kostanjevica 164 ha (2,61 % občine). Poplave se nahajajo ob okljukih reke Vipave, kjer je tudi najgostejša poselitev in kmetijska obdelava. Reka Vipava je bila v preteklosti regulirana za prevajanje visokih vod Q20. Glede na zaraščanje brežin v preteklem obdobju je dejanska prevodnost na nekaterih odsekih še nižja in se visoke vode razlivajo izven struge.

POPLAVE POVRŠINA (ha) DELEŽ OBČINE (%)

območja katastrofalnih poplav 164 2,61

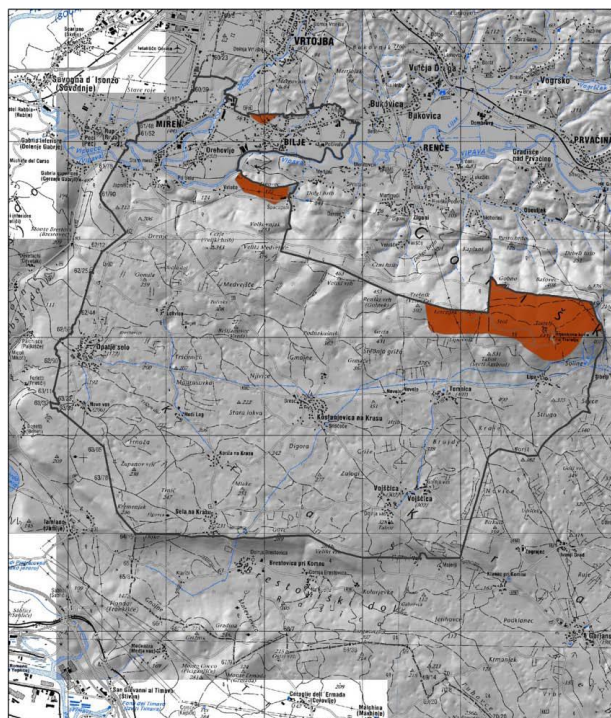
območja katastrofalnih poplav
Slika 26: Poplavna ogroženost občine (Atlas okolja, 20xx)

Erozijska območja

Ozemlje občine Miren - Kostanjevica ima le manjši del območij, ki so pod vplivom erozijskega delovanja. To so območja ob Biljah, Vrtočah in na severnem obrobju Krasa, kjer se ta spušča v Vipavsko dolino. Na teh območjih, ki obsegajo 5 % občine, je potrebno upoštevati zahtevnejše zaščitne ukrepe.

OMEJITVENI UKREPI POVRŠINA (ha) DELEŽ OBČINE (%)

območja z zahtevnejšimi zaščitnimi ukrepi 332 5,29

Slika 27: Območja protierozijskih ukrepov v OBČINE (Arso, 20xx)

SMERNICE NOSILCEV UREJANJA PROSTORA

Smernice za področje voda je podalo Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija RS za okolje, dne 29. 6. 2009. Smernice podajajo usmeritve iz zakonodaje: iz določila Odloka o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (Ur.l. RS, št. 76/04) ter iz Zakona o vodah (Ur.l. RS, št. 67/02, 110/02-ZGO-1, 2/04-ZZdl-A, 41/04-ZVO-1 in 57/08 v nadaljevanju ZV-1).

Obvezna izhodišča:

- Na poplavnih, erozijskih in plazovitih območjih se ne načrtuje prostorskih ureditev oziroma dejavnosti, ki lahko te procese sprožijo.
- Za zagotavljanje oskrbe s pitno vodo se varuje vse obstoječe in potencialno pomembne vodne vire ter spodbuja varčno in smotrno rabo pitne vode.
- Z ureditvami se ne sme povzročati poslabšanja stanja voda in vodnega režima oziroma se morajo zagotoviti izravnalni ukrepi.
- Potrebno je ohranjati retenzijske sposobnosti območij in zagotavljati njihovo ponovno vzpostavitev, če je to mogoče. Kadar je izkazan javni interes, je spreminjanje obsega retenzijskih površin in vodnega sistema dovoljeno le ob ustrezni nadomestitvi teh površin in izvedbi izravnalnih ukrepov, ki zagotavljata, da se ne poslabšujeta vodni režim in stanje voda.
- Premostitve voda in gradnje na vodnem in priobalnem zemljišču se načrtuje tako, da je zagotovljena poplavna varnost in da se ne poslabšujeta vodni režim in stanje voda.

SMERNICE:

- Za pozidavo so neprimerne vse evidentirane poplavne površine. V skladu s 86. členom ZV-1 so na poplavno ogroženih območjih prepovedane vse gradnje in posegi, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda, kamor pa v osnutku prikazani posegi ne spadajo. Poplavne površine predstavljajo pomembno retenzijo za poplavno varnost dolvodnih naselij, zato je potrebno te površine ščititi.
- Potrebno je načrtovati ustrezno vodovodno in kanalizacijsko omrežje (čistilne naprave), sprejeti ustrezne varnostne ukrepe za zaščito podtalnice na Vrtojbensko-Mirenskem polju in

načrtovati ustrezno požarno varnost na območju celotne občine.

Na območju Občine ni večjih tektonskih prelomov. Potresna nevarnost je za slovenske razmere razmeroma nizka.

V destinaciji je sprejet načrt varstva pred naravnimi nesrečami in ukrepanja v primeru le teh.
<https://www.miren-kostanjevica.si/obcina/zascita-in-resevanje/>

Civilna zaščita je namensko organiziran del sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, oziroma poseben del namensko organiziranih sil za zaščito, reševanje in pomoč. Obsega organe vodenja, enote in službe za zaščito, reševanje in pomoč, zaščitno in reševalno opremo ter objekte in naprave za zaščito, reševanje in pomoč. Skupaj z drugimi dejavnostmi varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami so humanitarne in nevojaške narave.

Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami zajema varstvo ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine in okolja z namenom zmanjšanja števila nesreč ter preprečitev oziroma zmanjšanje števila žrtev in drugih posledic.

Sile za zaščito, reševanje in pomoč sestavljajo prostovoljne in poklicne reševalne službe, civilna zaščita ter določene gospodarske družbe, zavodi in drugi organizacije, ki se glede na naravo svoje dejavnosti vključujejo v sistem zaščite in reševanja. Civilna zaščita je organizirana kot poseben del sistema zaščite in reševanja.

V Občini Miren-Kostanjevica so sile za zaščito, reševanje in pomoč organizirane naslednje:

CIVILNA ZAŠČITA, ki jo sestavljajo:

- občinski štab CZ
- poverjeniki in njihovi namestniki, ki delujejo po krajevnih skupnostih
- enota za podporo in pomoč
- ekipa prve pomoči
- zunanji in notranji pogodbeni pravni subjekti
- Prostovoljno gasilsko društvo Kostanjevica na Krasu
- Jamarski klub Temnica
- Krajevne organizacije RDEČEGA KRIŽA,
- KARITASA in druge nevladne organizacije.

2.3. PODNEBNE SPREMEMBE

Na pogled majhen dvig temperature ima lahko dramatične posledice.

Mogoče posledice podnebnih sprememb v Sloveniji so še:

- večja pogostost ekstremnih vremenskih pojavov: močnih neurij, vročinskih valov, poplav
 - premik gozdne meje še višje
 - požari: Poleti bo zaradi pojavljanja močnih neviht med vzroki za nastanek požarov velikokrat udar strele.
 - vse pogostejše poletne suše: Od devetih hudih suš v Sloveniji v zadnjih 40 letih jih je bilo kar šest v zadnjih 15 letih. Pomanjkanje vode bo prizadelo kmetijstvo, energetiko in predelovalno industrijo. Posledice bomo čutili vsi: podražili se bodo hrana, energija, voda.
 - pojav t.i. okoljskih beguncev: Mednarodni odbor za podnebne spremembe ocenjuje, da bo leta 2050 na svetu kar 150 milijonov »okoljskih beguncev«, ki bodo k nam pribežali zaradi posledic naravnih katastrof, pomanjkanja hrane, pitne vode in primerne zdravstvene oskrbe.
- Vse navedene posledice so že opazne v OBČINI in jih je v prihodnje pričakovati v večjih intenzivitetah.

OPIŠI

OBČINA se je s sprejetjem več trajnostnih dokumentov, ki so javno predstavljeni na spletni strani OBČINE - posebej pa v objavljenem OKOLJSKEM POROČILU, zavezala k dvema ukrepoma: spodbujanju in razvoju izrabe obnovljivih virov energije ter prenovi programov za primer izrednih razmer (poplav, gozdnih požarov, vročinskih valov ipd...).

V prihodnosti OBČINE predvideva tudi izdelavo scenarija vplivov podnebnih sprememb na občino in iz scenarija izhajajoč program prilagajanja občine na pričakovane vplive podnebnih sprememb ter ustrezno prilagoditev prostorskih in infrastrukturnih načrtov, kar pa je naloga, ki jo bo občina izvedla usklajeno z državo.

Prilagajanje na podnebne spremembe

Prebivalci, turistična podjetja in obiskovalci so o podnebnih spremembah ustrezno obveščeni. Ob ekstremnih pojavih – rdeči alarm zaradi vročine, toča, izredno močno sneženje itd.. destinacija na spletni strani objavi opozorila za prebivalce in obiskovalce.

Projekt Vipava

<https://www.miren-kostanjevica.si/obcina/obcinsko-glasilo/>

2.4. TVEGANJA ZA ZDRAVJE IN VARNOST

Občina upošteva pri pripravi aktov s tega področja:

- Zakon o varstvu pred požarom (ZVPoz-A), Ur. list RS, št. 87/2001, 105/06, 3/07-UPB1)
- Pravilnik o študiji požarne varnosti (Ur. l. RS, št. 13/98, 72/01, 28/05)
- Pravilnik o požarni varnosti v stavbah (Ur. l. RS, št. 31/04, 10/05, 83/05, 14/07) s tehnično smernico TSG-1-001:2005 Požarna varnost v stavbah

Tu je potrebno izpostaviti:

- Varnost območja za bivanje
- Poplavna varnost je opisana v poglavju Vode.
- Prometna varnost - več pri poglavju Promet

Območje je trenutno z vidika prometne varnosti za pešce in kolesarje še ni v celoti urejeno. Za pešce in kolesarje še ni ločenih površin. Do povečane nevarnosti za pešce prihaja predvsem zaradi obstoječe pozidave, ker v naseljih ni možno izvesti prometno tehnično ustrezne in varne trase ceste. Kolesarske poti niso v celoti kategorizirane. Za učinkovite kolesarske povezave so potrebne varne poti, ki so ambientalno in varno urejene.

Požarno ogrožena območja v občini so predvsem industrijske cone s čevljarско, tekstilno in lesno predelovalno industrijo. V primeru prepočasne intervencije gasilcev lahko zgorijo celotni omenjeni objekti ter okoliške hiše. V takih primerih bi bilo (za vsak objekt posebej) ogroženih med 60 in 2000 prebivalcev. Požari v naravnem okolju predstavljajo največjo nevarnost, predvsem na kraškem območju občine. Zaradi konfiguracije in nedostopnosti terena ter skoraj vedno prisotnih vetrov (burja) je gašenje požarov zelo oteženo. Ob nastopu vseh za požar ugodnih pogojev ter ob neučinkoviti gasilski intervenciji so ogrožena tudi vsa naselja kraškega dela občine (približno 2500 prebivalcev). Miren, Orehovlje in Bilje pred širitvijo požarov s Krasa varuje reke Vipava.

Gozdne površine upravlja Zavod za pogozdovanje krasa – Sežana, ki v zadnjem obdobju že vlaga večja sredstva za zmanjšanje požarne ogroženosti na tem območju.

Občina leži na zmerno potresno ogroženem območju. Sodi v celoti v seizmično območje 7. MSC stopnje. Posledice potresa so poleg stopnje ogroženosti posameznega območja odvisne tudi od starosti objektov ter strukturalnih značilnosti posameznih naselij.

Destinacija ima skladno z določbami Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/2006-UPB, 97/2010 in 21/2018-ZNOrg) ter Uredbo o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/2012 in 78/2016) sprejete Načrt zaščite in reševanja ob naravnih in drugih nesrečah, ki je javno dostopni preko naše spletne strani na povezavi – <https://www.miren-kostanjevica.si/obcina/zascita-in-resevanje>, kot tudi druge na podlagi navedenih predpisov sprejete načrte, smernice, ocene in programe. Zaposleni, obiskovalci in prebivalci so z njimi seznanjeni in ustrezno usposobljeni, preverjanje slednjega se vrši na rednih vajah s področja zaščite in reševanja. Na navedeni spletni strani so dostopni tudi splošni podatki in sestava civilne zaščite Občine Miren-Kostanjevica ter navodila in postopki v primeru nesreč. Za informiranje in izobraževanje zaposlenih, obiskovalcev in prebivalcev, se uporablja tudi facebook stran - <https://www.facebook.com/112-Obcina-Miren-Kostanjevica-141083839728029>.

V letu 2017 so bile naslednje vaje, izobraževanja, usposabljanja:

- obnovitveni tečaj temeljnih postopkov oživljanja za člane civilne zaščite Občine Miren-Kostanjevica,
- varovanje pri razstreljevanju NUS,
- predstavitev ukrepov ob najdbi NUS na OŠ Bilje,
- tečaj temeljnih postopkov oživljanja za občane v krajevni skupnosti Bilje,
- izvedba vaje »Kompas« za člane civilne zaščite Občine Miren-Kostanjevica,
- sodelovanje ekipe prve pomoči na vaji »Požar v bolnišnici Šempeter«.

Občinski organ destinacije, ki je pristojen za izdelavo načrtov zaščite in reševanja, na podlagi Uredbe o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/2012 in 78/2016) poziva občane, organizacije, nosilce načrtovanja, izvajalce nalog in strokovno javnost k sodelovanju pri podaji pripomb in predlogov k predlogom občinskih načrtov zaščite in reševanja.

Na področju električne varnosti ni zaslediti problemov v destinaciji.

2.5. PROSTORSKI RAZVOJ

Občina svoj prostorski razvoj - tisti, ki je v nejni pristojnosti, skrbno načrtuje. Občina pri sprejemanju svojih prostorskih aktov v celoti upošteva zakonodajo s tega področja, pridobi vsa ustrezna in zatevana mnenja in soglasja ter akte pred sprejemom obravnava na javnih in drugih oravnava in se v zvezi z vsebina posvetuje z deležniki. Občani s pozvami k sodelovanju pri pripravi teh dokumentov. Pri pripravi sodelujejo kompetentne strokovne institucije - kot npr. Zavod za varstvo narave, ZVKD, ministrstva idr. Prostorski akti in postopek sprejemanja je objavljen na spletnih straneh občine.

Občina ne beleži posebnih prostorskih postopkov, na katere nima vpliva, ki pa bi vplivali na razvoj občine. Občina je že tako v večjem delu v območjih zavarovanih kot naravna ali kulturna dediščina, za posege v teh območjih pa se zahtevajo dodatna soglasja, mnenja ipd. Vendar destinacija tega ne obravnava kot problem, saj s pristojnimi državnimi organi odlično sodeluje in se z njimi redno dogovarja o posegih v te prostore.